

מאמר
ד = י =

שור וחרמור
= י =

תוֹכַן הָעֲנִינִים

- א שְׁכֶם מְסַמֶּלֶת אֶת הַיְסוּד
- ז לְשִׁמְעוֹן וְלוֹי יֵשׁ כַּח לְהַפְרִיד וּלְחַבֵּר שׁוֹר מִחֲמֹר ..
- יא כָּתְבוּ לָכֶם עַל קֶרֶן הַשׁוֹר וְעַל מִצְחוֹ שֶׁל חֲמֹר
- יד מֵדַת הָעֲזוֹת חֲבוּר הַשׁוֹר לְחֲמֹר
- טז מְכִירַת יוֹסֵף חֲבוּר הַשׁוֹר לְחֲמֹר
- כ יְצִיאַת מִצְרַיִם בְּזָכוֹת הוֹצָאת הַשׁוֹר מִהַחֲמֹר
- כח זְמַרֵי בֶן סְלוּא חֲבֵר שׁוֹר לְחֲמֹר
- לה הָעֶגְל הָיָה חֻצֵּי שׁוֹר וְחֻצֵּי חֲמֹר
- לז מִצְּנוֹת בְּכוֹר וּתְפִלִּין קְדוּשַׁת הַשׁוֹר וְהַחֲמֹר

סוד שור וחמור

שְׁכֶם מְסַמְּלֵת אֶת הַיְסוּד

ובקשתי". נראה דיעקב רמז שהנצחון על שְׁכֶם הִיָּה על ידי "חרבי" המרמזת על חרב המילה שהכריחו אותם למול, וקשתי המרמזת על היסוד דקדשה. דבכח היסוד דקדשה כבשו את שְׁכֶם המסמלת את היסוד. וזה שיעקב אמר ליוסף שהוא נתן לו את שְׁכֶם, "שְׁכֶם אחד על אחיך", דיעקב הוא התפארת שמשפיע את היסוד שנקרא שְׁכֶם, ליוסף היסוד.

מצינו במדרש (ב"ר צו, ו) "ואני נתתי לך שְׁכֶם אחד", אמר רבי פנחס בשְׁכֶם נפרצה הערוה וגדרת אותה, לפיכך תהא בחלקך. רואים שיוסף זכה בשְׁכֶם בזכות שמירת היסוד. ומבאר לדברינו דבזכות שמירת היסוד זכה בשְׁכֶם שמסמלת את היסוד. וכן מובא מהגרמ"מ משקלוב ששְׁכֶם מרמז בכתוב "נשא משך הזרע", דשְׁכֶם קשור ליוסף היסוד שהוא "נשא משך הזרע". וכן נראה דאברהם התבשר על בשורת הזרע ובשורת ארץ ישראל בשְׁכֶם, כמובא בכתוב (בראשית יב, ו וברש"י שם), דזרע שיך לשְׁכֶם.

מצינו קשר מיחד בין יוסף לעיר שְׁכֶם. דיוסף נקבר בשְׁכֶם, כמו שכתוב (יהושע כד, לב) "ואת עצמות יוסף וגו' קברו בשְׁכֶם". וכן שְׁכֶם היתה בנחלת אפרים משבט יוסף, כמו שכתוב (יהושע כ, ז) "ואת שְׁכֶם בהר אפרים". ומובא בספר 'חסד לאברהם' (מעין ג' נהר יא) שְׁכֶם היא סוד היסוד, כי יסוד רמז ליוסף, ולזה שְׁכֶם נתן ליוסף שמדתו יסוד. וכן שְׁכֶם מרמזת בכתוב (יחזקאל א, ד) "החשמל מתוך האש" בדלוג הפוך של ג' אותיות, דשְׁכֶם מסמלת את היסוד שהוא בבחינת חשמל. וכן שְׁכֶם בגימטריא ב' פעמים פנים, המרמז על יחוד פנים בפנים, וכן שְׁכֶם עם האות ו' המסמלת את היסוד דקדשה, בגימטריא יוסף הצדיק. וכן משכן אותיות שְׁכֶם נ', לרמז שבמשכן שורה היסוד דקדשה שהוא בבחינת שְׁכֶם, שנמשך מהנ'.

כתוב (בראשית מח, כב) "ואני נתתי לך שְׁכֶם אחד על אחיך אשר לקחתי מיד האמרי בחרבי

הגיע לשְׁכָם המְסַמֶּלֶת אֶת הַיְסוּד, שְׁלָם בגופו, בְּמִמוֹנוֹ וּבְתוֹרָתוֹ, הֵינּוּ שֶׁהַשְּׁפִיעַ אֶת הַשְּׁפַע לַיְסוּד, בְּשִׁלְמוֹת, בְּלִי שׁוּם אַחִיזָה לְקִלְפוֹת. וְזֶה הִיָּה בְּעֶרְבֵי שַׁבַּת כְּמוֹבָא בְּרַשׁ"י שָׁם, דְּנִבְאָר בְּמֵאֲמַר 'חֲשַׁמֶּל אוֹת', שֶׁהַחֲשַׁמֶּל דִּקְדָּשָׁה מְשַׁפֵּיעַ אֶת הַשְּׁפַע בְּעֶרְבֵי שַׁבַּת. וְכֵן מוֹבָא בְּסִפְרִים שְׁשָׁכָם ר"ת שַׁבַּת פְּלָה מְלַכְתָּא, וְכֵן שָׁם כְּבוֹד מְלָכוֹתוֹ. וְכֵן מוֹבָא בְּסִפְרֵי 'אֲמוֹנוֹת עֵתִיךְ' (תשנ"ב ע' נח) שְׁשָׁכָם ר"ת כְּנוֹר שֶׁל מְשִׁיחַ, וּבְאֲרָנוֹ בְּמֵאֲמַר 'עוֹלָם הַשְּׁמַיִם' שְׁכְנוֹר שֶׁל מְשִׁיחַ מְסַמֵּל אֶת הַיְסוּד שֶׁמְשַׁפֵּיעַ לְמְלָכוֹת. וְכֵן "עִיר שְׁכָם" בְּגִימְטְרִיאָה תָמַר אוֹ שְׁמֵשׁ הַמְסַמֵּלִים אֶת הַיְסוּד. וְכֵן הַפְּתוּב (בראשית יב, ו) "מְקוֹם שְׁכָם" בְּגִימְטְרִיאָה הַר"ת שֶׁל כָּל הַסְּפִירוֹת הַמְתַּאֲחָדוֹת בַּיְסוּד כַּח"ב חַג"ת נה"ם.

מְצִינּוֹ בְּמִדְרָשׁ (ב"ר עט, ו) "וַיַּחַן אֶת פְּנֵי הָעִיר", חֲנוּן אֶת הַפְּנִים שְׁבָעִיר, הַתְּחִיל מְשַׁלַּח לָהֶם דוֹרוֹנוֹת, ד"א "וַיַּחַן אֶת פְּנֵי הָעִיר", הַתְּחִיל מְעַמִּיד הַטְּלִיסִין וּמוֹכֵר בְּזוּל. נִרְאֶה דִּיעֻקְבֵי הַשְּׁפִיעַ שְׁפַע מִתְּנוֹת לְשָׁכָם, וּמִכֵּר לָהֶם בְּזוּל, לְסַמֵּל שֶׁהוּא הַתְּפָאֶרֶת שֶׁמְשַׁפֵּיעַ אֶת הַשְּׁפַע לְשָׁכָם הַמְסַמֶּלֶת אֶת הַיְסוּד.

מוֹבָא בְּסִפְרֵי 'מַעַם לַעֲזוֹ' (שופטים ט, נז) בְּשֵׁם הַרמ"ק **כְּשָׁבָא יַעֲקֹב לְקַחַת הַבְּכֹרָה מֵעֵשׂוֹ, אָמַר לוֹ עֵשׂוֹ אֲתוּן לָךְ הַבְּכֹרָה שֶׁהִיא יְרֵשֶׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּתַנְאֵי שְׁתַּתָּן לִי חֵלֶק בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אֲזִי נָתַן יַעֲקֹב לַעֲשׂוֹ אֶת אֶרֶץ שְׁכָם שִׁיְהִיָּה לְחֵלְקוֹ. נִרְאֶה דְלָכוּ יַעֲקֹב נָתַן לַעֲשׂוֹ אֶת שְׁכָם, דְּעֵשׂוֹ הוּא הַלְעָמַת זֶה שֶׁל יוֹסֵף, וְשָׁכָם דִּקְלָפָה שִׁיכַת לוֹ.**

מוֹבָא בְּסִפְרֵי 'שְׁבֻטֵי נַחֲלֶתֶךָ' שְׁכְנִיסַת הָאֲבוֹת לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הִיתָה דְרַךְ מְעַבְרֵי בְּשָׁכָם, כְּמוֹ שְׁכַתוֹב אֲצֵל אַבְרָהָם כְּשֶׁנִּכְנַס בַּפַּעַם הַרְאִשׁוֹנָה לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. (בראשית יב, ה) "וַיָּבֵאוּ אֶרְצָה כְּנַעַן: וַיַּעֲבֹר אַבְרָם בְּאֶרֶץ עַד מְקוֹם שְׁכָם". וְכֵן מְצִינּוֹ בְּכְנִיסַת יַעֲקֹב לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. (שם לג, יח) "וַיָּבֵא יַעֲקֹב שְׁלָם עִיר שְׁכָם". וְכֵן כְּשֶׁעֲבְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַיַּרְדֵּן וְנִכְנְסוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, מְצִינּוֹ בְּמִשְׁנֵה (סוטה לג:) שְׁבָאוּ לְהַר גְּרִיזִים בְּשָׁכָם. וּמִבְּאֵר לְדַבְרֵינוּ דְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הִיא בְּחִינַת מְלָכוֹת וְהַכְּנִיסָה לְמְלָכוֹת צְרִיכָה לְהַעֲשׂוֹת דְרַךְ הַיְסוּד הַנִּרְמָז בְּשָׁכָם.

כְּתוּב (שם לג, יח) "וַיָּבֵא יַעֲקֹב שְׁלָם עִיר שְׁכָם", וּמִבְּאֵר רַשׁ"י שְׁלָם בְּגוֹפוֹ, שְׁלָם בְּמִמוֹנוֹ, שְׁלָם בְּתוֹרָתוֹ, נִרְאֶה דִּישׁ כְּאֵן רָמַז שִׁיעֻקְבֵי הַתְּפָאֶרֶת,

שאל את אחד השבטים שבא לשמשו באותו זמן, לשלום אחיו וכו'. נראה דהאחים הלכו לשכם כדי להתקשר עם היסוד שנמצא בשכם, ולרעות את עצמן, היינו לקבל את השפע מהיסוד. ולכן יעקב שלח את יוסף לשכם, לרמז לאחים שהשפע אמנם בא מהיסוד שנמצא בשכם, אבל הוא בא דרך יוסף, דיוסף הוא היסוד דקדשה שנמצא בשכם ומשפיע את השפע של שכם. וזה שכתוב (שם יד) **"וישלחו מעמק חברון ויבא שכם"**, לרמז להם שיוסף הוא היסוד שמשפיע את השפע של חברון דרך שכם, כפי שנבאר במאמר 'עולם השמיני', שחברון אותיות חבור נ', ושרש היסוד הוא בחברון ששם החבור לנ' ולשער החמשים של אמא עלאה. ויעקב רמז להם שהשפע מגיע מחברון ליוסף ולשכם שישפיעו למלכות. וכן מובא בספר 'נפלאות מתורתך' (ערך קנאה) שהכתוב **"וישלחו מעמק חברון ויבא שכם"** ס"ת קנא"ה. ומבאר לדברינו דנבאר במאמר 'חוטי החשמל מתחברים לשמיני', שקנאה בגימטריא יוסף ומסמלת את היסוד של יוסף, לכן היא נרמזת בכתוב זה. וכן **"שכם"** בגימטריא יוסף הצדיק ושכם בגימטריא יוסף צדיקא, ובגימטריא

כתוב (שם לג, יט) **"ויקן את חלקת השדה אשר נטה שם אהלו מיד בני חמור אבי שכם במאה קשיטה: ויצב שם מזבח ויקרא לו אל אלהי ישראל"**. נביא במאמר 'חשמל עץ' מהלק"ת להאריז"ל (בלק ע' רכב) שהשדה בגימטריא שדי, ומסמלת את החוט הכללי שנקלל בשם שדי. נראה דלכן פשיעקב הגיע לשכם, הוא קנה את השדה לרמז שהוא מתקשר עם שם שדי במקום היסוד. ולכן הוא בנה שם מזבח, דהמזבח הוא בבחינת חוט, כדבארנו במאמר 'חוטי החשמל'. **כתוב** (בראשית לו, יב) **"וילכו אחיו לרעות את צאן אביהם בשכם: ויאמר ישראל אל יוסף הלוא אחיך רעים בשכם לכה ואשלחך אליהם ויאמר לו הנני: ויאמר לו לך נא ראה את שלום אחיך ואת שלום הצאן והשבני דבר"**. ומבאר רש"י **"לרעות את צאן נקוד על את, שלא הלכו אלא לרעות את עצמן"**. לכאורה צריך להבין מדוע יעקב שלח את יוסף לשכם, לראות את שלום אחיו. הרי היתה תורנות בין השבטים לילך ולשמש את יעקב, כמובא ברש"י (שם כט) על ראובן שהגיע יומו לילך ולשמש את אביו. ומדוע יעקב לא

נְשִׂיא, וּנְבָאָר בְּמֵאֲמֵר 'חֲשַׁמֶּל מִטָּה' שְׁנִשְׂיָא מְסַמֵּל אֶת הַיְסוּד. וְכֵן כְּשִׁשְׁכֶם הֵיטָה בַלְעַמַּת זֶה כְּתוּב "וַיֵּרָא אֶתְּךָ שְׁכֶם בֶּן חַמּוֹר הַחַוִּי נְשִׂיא הָאֲרָץ", וְרוֹאִים שֶׁבְשִׁשְׁכֶם יֵשׁ בְּחִינַת נְשִׂיא. וְכֵן הַכְּתוּב (יהושע יז, ז) "עַל פְּנֵי שְׁכֶם" בְּגִימְטְרִיא צִיּוּת הַמְסַמֶּלֶת אֶת חוּטֵי הַקְּדוּשָׁה. וְכֵן הַכְּתוּב "הַלּוֹא אֲחִיךָ רָעִים בְּשִׁכֶם" ר"ת אַרְבָּ"ה. דְּנְבָאָר בְּמֵאֲמֵר 'חוּטֵי הַחֲשַׁמֶּל מִתְּחַבְּרִים לְשִׁמְיָנִי שְׁשֻׁרֵשׁ הַיְסוּד הוּא מְעוֹלָם הַשְּׁמִינִי שֶׁהוּא בְּבַחֲיִנַת אַרְבָּה, וְהָאֲחִים הַתְּקַשְׁרוּ עִם עוֹלָם זֶה לְקַבֵּל פְּרִנְסָה. וְכֵן הַכְּתוּב הַנֶּאֱמָר עַל יוֹסֵף (בראשית לז, ב) "הֲיִהְיֶה רָעָה אֶת אֲחִיו" בְּגִימְטְרִיא פְּרִכַּת הַמְסַמֶּלֶת אֶת הַחֲשַׁמֶּל שֶׁמְחַבֵּר בֵּין יוֹסֵף לְאֲחָיו, כְּדַבְּאֲרֵנוּ בְּמֵאֲמֵר 'חֲשַׁמֶּל כְּרוּבִים'.

מוּבָא בְּסִפְרֵי הַלְקוּטִים' לְהָאֲרִיז' ל (דברים ע' רסד) **קִלְפַת חַמּוֹר** הוּא סוּד הָעֵרְלָה שְׁעַל הַבְּרִית. נִרְאָה דְּחַמּוֹר שֶׁהִיא נְשִׂיא בְּעִיר שְׁכֶם, הִיא שִׁיךְ לְעֵטְרָה שֶׁבִּיְסוּד בְּבַחֲיִנַת עֵרְלָה, שְׁמַתְלַבֵּשׁ עַל הַיְסוּד דְּקְדוּשָׁה שֶׁבְשִׁשְׁכֶם, לְכֵן בְּנוּ נִסָּה עַל יְדֵי הַיְסוּד שְׁלוֹ לְפָגֵם בְּקְדוּשַׁת דִּינָה. וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל נִלְחַמוּ בּוֹ עַל יְדֵי מִצְוֹת מִלָּה, דְּעַל יְדֵי מִלָּה מְסִירִים אֶת הָעֵרְלָה שֶׁל שְׁכֶם בֶּן חַמּוֹר, מִהַקְּדוּשָׁה שֶׁל דִּינָה. וּמְרָמָז בְּכְתוּב

(בראשית לד, ז) "לֹא נוּכַל לַעֲשׂוֹת הַדְּבָר הַזֶּה לְתַת אֶת אַחֲתֵנוּ לְאִישׁ אֲשֶׁר לוֹ עֵרְלָה", דְּשְׁכֶם בֶּן חַמּוֹר הוּא בְּחִינַת עֵרְלָה. וְכֵן מוּבָא בְּשִׁעֲרֵי הַפְּסוּקִים' לְהָאֲרִיז' ל (פ' וישלח ע' פג) שְׁכֶם בֶּן חַמּוֹר הַחַוִּי לְשׁוֹן חוּיָא, הוּא נַחֲשׁ הַקְּדוּמוֹנִי שֶׁהִטִּיל אָרֶס בְּחִוָּה הַרְאֵשׁוֹנָה אֲשֶׁר כָּל חֲשָׁקוֹ וְתַאֲנוּתוֹ תְּמִיד לְהַדְבִּיק בְּבַת יַעֲקֹב הָעֲלִיזָנָה. רוֹאִים שֶׁשְׁכֶם בֶּן חַמּוֹר הוּא בְּחִינַת הַנְּחֵשׁ שְׂרוּצָה לְפָגֵם אֶת הַיְסוּד. וְכֵן מְצִינּוּ בְּזֵהָר (וישלח קעג) שְׁמִקְשֵׁר בֵּין בְּחִינַת חַמּוֹר נְשִׂיא שְׁכֶם, לְבַחֲיִנַת הַחַמּוֹר שֶׁבְמִצְרַיִם שְׁעַלִּיהֶם נֶאֱמָר "אֲשֶׁר בָּשָׂר חַמּוֹרִים בְּשָׂרָם", וְכַמְבָּאָר בְּדַבְּרֵינוּ בְּמֵאֲמֵר 'חֲשַׁמֶּל דָּם' שְׁמִצְרַיִם שֶׁהִיוּ פְּרוּצִים בְּזָנוּת הִיא בְּבַחֲיִנַת עֵטְרָה שֶׁבִּיְסוּד דְּקִלְפָּה, וְכֵן מוּבָא בְּסִפְרֵי 'אֶלְפֵי יִשְׂרָאֵל' (עֵרֵךְ חַמּוֹר) שֶׁחַמּוֹר נִקְרָא חַמּוֹר מְלִשׁוֹן חַמּוֹר שֶׁהוּא יין. וְכֵן רוֹאִים מִהַכְּתוּב (בראשית מט, יא) "אֲסָרִי לְגִפְנוֹ עִירָה וְלִשְׂרָקָה בְּנֵי אֲתָנּוֹ". שֶׁהַחַמּוֹרִים קְשׁוּרִים לְעִנְפֵי הַגִּפְנוֹ, וְנִבְיָא בְּמֵאֲמֵר חֲשַׁמֶּל דָּם שֶׁהֵינּוּ מְסַמֵּל אֶת הָעֵטְרָה שֶׁבִּיְסוּד. וְכֵן הַכְּתוּב (בראשית לד, ה) "כִּי טָמְאָה אֶת דִּינָה" בְּגִימְטְרִיא יְסוּד. וְכֵן "שְׁכֶם בֶּן חַמּוֹר" בְּגִימְטְרִיא עֵטְרָה שֶׁבִּיְסוּד, וְכֵן הַכְּתוּב (בראשית לד, ה) "טָמְאָה אֶת דִּינָה בְּתוֹ"

נְשִׂיא, וּנְבָאָר בְּמֵאֲמֵר 'חֲשַׁמֶּל מִטָּה' שְׁנִשְׂיָא מְסַמֵּל אֶת הַיְסוּד. וְכֵן כְּשִׁשְׁכֶם הֵיטָה בַלְעַמַּת זֶה כְּתוּב "וַיֵּרָא אֶתְּךָ שְׁכֶם בֶּן חַמּוֹר הַחַוִּי נְשִׂיא הָאֲרָץ", וְרוֹאִים שֶׁבְשִׁשְׁכֶם יֵשׁ בְּחִינַת נְשִׂיא. וְכֵן הַכְּתוּב (יהושע יז, ז) "עַל פְּנֵי שְׁכֶם" בְּגִימְטְרִיא צִיּוּת הַמְסַמֶּלֶת אֶת חוּטֵי הַקְּדוּשָׁה. וְכֵן הַכְּתוּב "הַלּוֹא אֲחִיךָ רָעִים בְּשִׁכֶם" ר"ת אַרְבָּ"ה. דְּנְבָאָר בְּמֵאֲמֵר 'חוּטֵי הַחֲשַׁמֶּל מִתְּחַבְּרִים לְשִׁמְיָנִי שְׁשֻׁרֵשׁ הַיְסוּד הוּא מְעוֹלָם הַשְּׁמִינִי שֶׁהוּא בְּבַחֲיִנַת אַרְבָּה, וְהָאֲחִים הַתְּקַשְׁרוּ עִם עוֹלָם זֶה לְקַבֵּל פְּרִנְסָה. וְכֵן הַכְּתוּב הַנֶּאֱמָר עַל יוֹסֵף (בראשית לז, ב) "הֲיִהְיֶה רָעָה אֶת אֲחִיו" בְּגִימְטְרִיא פְּרִכַּת הַמְסַמֶּלֶת אֶת הַחֲשַׁמֶּל שֶׁמְחַבֵּר בֵּין יוֹסֵף לְאֲחָיו, כְּדַבְּאֲרֵנוּ בְּמֵאֲמֵר 'חֲשַׁמֶּל כְּרוּבִים'.

מוּבָא בְּסִפְרֵי הַלְקוּטִים' לְהָאֲרִיז' ל (דברים ע' רסד) **קִלְפַת חַמּוֹר** הוּא סוּד הָעֵרְלָה שְׁעַל הַבְּרִית. נִרְאָה דְּחַמּוֹר שֶׁהִיא נְשִׂיא בְּעִיר שְׁכֶם, הִיא שִׁיךְ לְעֵטְרָה שֶׁבִּיְסוּד בְּבַחֲיִנַת עֵרְלָה, שְׁמַתְלַבֵּשׁ עַל הַיְסוּד דְּקְדוּשָׁה שֶׁבְשִׁשְׁכֶם, לְכֵן בְּנוּ נִסָּה עַל יְדֵי הַיְסוּד שְׁלוֹ לְפָגֵם בְּקְדוּשַׁת דִּינָה. וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל נִלְחַמוּ בּוֹ עַל יְדֵי מִצְוֹת מִלָּה, דְּעַל יְדֵי מִלָּה מְסִירִים אֶת הָעֵרְלָה שֶׁל שְׁכֶם בֶּן חַמּוֹר, מִהַקְּדוּשָׁה שֶׁל דִּינָה. וּמְרָמָז בְּכְתוּב

ששכם היה קלפה, הרי אמה היתה דינה, ודינה הוציאה את נשמת אסנת מהקלפה כדי שיוסף יזכה בה. וכן מובא בתרגום יונתן בן עוזיאל (בראשית ל, כא) שרחל ולא התעברו יחד בדינה ויוסף, ובתחלה היתה דינה אצל רחל ויוסף אצל לאה, והתחלפו העברים. ורואים קשר בין דינה ליוסף שבאו יחד לעולם. נראה דלכן יעקב תלה לאסנת שם הקדש על צוארה, לסמל שהיא שיכת לבחינת צואר המסמל את החוט דקדשה. ולכן המלאך הוריד אותה לבית של פוטיפר, דפוטיפר הוא הלעמת זה של יוסף. וכן רואים מה'פרקי דר"א' שאחי יוסף שרצו להרג את יוסף, רצו להרג גם את אסנת, דשניהם שיכים לאותו שרש. וכן הפתוב (בראשית מא, מה) "אסנת בת פוטי פרע כהן" בגימטריא חשמ"ל במלוי האותיות ח"ת שי"ן מ"ם למ"ד, [במאמר המסגר נראה דאסנת אותיות אנסת דהיא נולדה ממעשה האנס שאנס שכם את דינה].

וכן מובא בספר 'אמונת עתיך' (תשנ"ז ע' טו) שבדינה היה ניצוץ משיח בן יוסף, ולכן "ותצא דינה" בגימטריא משיח בן יוסף. וכן דינה במלוי האותיות דל"ת יו"ד נו"ן ה"א, בגימטריא משיח בן יוסף. וכן שכם

ס"ת תאנה דשכם שיך לקלפת התאנה. וכן הפתוב (שם כ) "ויבא חמור ושכם" בגימטריא תמר או שמש המסמלים את היסוד. וכן הפתוב (שם כו) "ואת חמור ואת שכם" ס"ת תמ"ר או מת"ר המסמלים את היסוד כדבארנו במאמר 'חשמל לולב'. וכן חמור בגימטריא נהר המסמל את היסוד דבחינת החמור מתלבשת על בחינת הנהר.

מצינו ב'פרקי דר"א' (לה) שכם בן חמור שכב אותה [את דינה] והרתה וילדה את אסנת. ואמרו בני ישראל להרגה, שעכשו יאמרו כל הארץ שיש בית זנות באהל יעקב, מה עשה יעקב הביא ציץ וכתב עליו שם הקדש ותלה על צוארה ושלחה והלכה לה, וירד מיכאל המלאך והורידה למצרים לביתו של פוטיפרע, שהיתה אסנת ראויה ליוסף לאשה, והיתה אשתו של פוטיפרע עקרה וגדלה כבת, וכשירד יוסף למצרים לקחה לו.

מובא בלק"ת להאריז"ל (שופטים ע' רסח) ששרש אסנת מהיסוד. נראה דלכן היתה אסנת ראויה ליוסף לאשה, דהיא נולדה משכם שהוא הערלה שמתלבשת על היסוד, והיא שיכת לשרש היסוד של יוסף, לכן היא הזווג שלו. אף על פי

נדבקה בדינה שהיא בחינת יסוד, ולכן כתוב **"נער"** בלי ה', לרמז ששכם נדבק בבחינת היסוד הנקרא נער כדבארנו במאמר 'חשמל לולב' את הטעם שיוסף נקרא **"נער עברי"**. וכן מצינו במדרש (תנחומא וישלח ז) שיעקב אמר לחמור אביו של שכם, שדינה היא בחינת שור, ושכם בנו הוא בבחינת חמור, ואסור לחרוש בשור וחמור יחדיו. וכן מובא בחיד"א שאסנת בגימטריא השור, ומבאר לדברינו דאסנת נולדה מזווג שכם ודינה, יוצא שהיא נולדה בכח היניקה של שכם בן חמור מהשור דקדשה, וכן הפתוב המרמז על שכם בן חמור שהוא בסוד ערלה כדלעיל, (בראשית לד, יד) "לא נוכל לעשות הדבר הזה לתת את אחתנו לאיש אשר לו ערלה" ס"ת שו"ר בב' אפנים, דכאן שמעון ולוי רמזו לעקב שהם נתקו את השור מהחמור.

מובא ברש"י (בראשית לב כג) **"את אחד עשר ילדיו"**, ודינה היכן היתה, נתנה בתבה ונעל בפניה שלא יתן בה עשו עיניו, ולכך נענש יעקב שמנעה מאחיו, שפא תחזירנו למוטב ונפלה ביד שכם, נראה דכשם שדינה הוציאה את נשמת אסנת מהקלפה בזווגה עם שכם בן חמור, היא יכלה להוציא את הנשמה

בן חמור בגימטריא המלך המשיח בן יוסף. ובגימטריא עמו"ד במלוי האותיות עי"ן מ"ם ו"ו דל"ת, דדינה ושכם בן חמור שיכים לשרש היסוד, ולכן הם הולידו את אסנת שממנה בא השרש של משיח בן יוסף. וכן נבאר במאמר 'חשמל דם' שמשיח בן יוסף הוא בבחינת עטרה שביסוד, שהוא מלך - עטרה, שבא משבט יוסף היסוד. וכן דינה בגימטריא יין דהיא שיכת לבחינת משיח בן יוסף שהוא בבחינת יין - עטרה שביסוד. וכן מלוי דינ"ה דל"ת יו"ד נו"ן ה"א בגימטריא מלכות דמלוי מרמז על השפעה ודינה השפיעה למלכות. וכן מובא בספר 'אמונת עתיד' (שם ע' עט) שהזווג של דינה ושכם נרמז כבר בלדת דינה **"ואחר ילדה בת"**, בגימטריא שכם בן חמור. ומבאר שם דלכן דינה היתה יכולה להחזיר את עשו למוטב, ויעקב נענש שלא מסר את דינה לעשו לאשה, דדינה היתה משרש יוסף שהוא הלעמת זה של עשו, וממילא היתה יכולה להשפיע עליו להחזירו למוטב.

כתוב (בראשית לד, ג) **"ותדבק נפשו בדינה בת יעקב ויאהב את הנער וידבר על לב הנער"**, נראה דיש פאן רמז ש"נפשו" של חמור המסמל מלכות שהיא בבחינת נפש,

ומרמז ב'בעל הטורים' על הכתוב שיעקב אמר לעשו (בראשית לב, ו) **"ויהי לי שור וחמור"**, וי לי שיתחברו עתה השור והחמור, הטמא והטהור יחדיו, יעקב חשש מהתחברות לעשו, שלא יהיה חבור שור וחמור בצד הקלפה, ולכן הוא לא נתן את דינה לעשו, והוא נענש שהחבור שור וחמור היה עם שכם בן חמור.

גם לו היתה מזדווגת עם עשו, דעשו הוא הלעמת זה של יוסף, והוא גם שינן לערלה המתלבשת על היסוד, והמדרש מרמז שכינון שלדינה היה תפקיד להוציא את נשמת אסנת כדלעיל, והיא היתה צריכה להזדווג עם הקלפה לצורך זה, היה עדיף כבר לתת אותה לעשו אולי היא תצליח להחזירו למוטב, ובזה שיעקב מנע, הוא נענש שהזווג נעשה דרך שכם,

שמעון ולוי יש להם כח להפריד ולחבר שור מחמור

אותם. וכפי שנבאר לקמן שלשמעון ולוי יש כח להפריד ולחבר את היסוד מהמלכות. וכן מצינו במדרש (ב"ר פד, טז) ששמעון השליך את יוסף לבור. וכן מובא בספר 'מדרש אבות' שמזלו של שמעון הוא שור בבחינתו של יוסף שנקרא **"בכור שורו הדר לו"**. וכן שמעון חי ק"כ שנה כמספר עמוד המסמל את היסוד. וכן לוי כולל בתוכו כהנים ולוים שהם חסדים וגבורות הנכללים ביסוד ששייך לקו האמצעי.

מצינו במדרש (ילקוט שמות שנב) "איש חרב" בני שלש עשרה שנה היו. נראה דשמעון ולוי התקשרו עם היסוד דקדושה השייך למספר י"ג, כדי להלחם בשכם השייכת ליסוד דקלפה.

מצינו במדרש (ילקוט ויחי קנח) "שמעון ולוי אחים, וכלם אינם אחים, אלא אחים בעצה, נטלו עצה על שכם והחריבוה, נטלו עצה על יוסף ובקשו להרגו, וכן כשבאו למצרים אמר יוסף אם אני מניח שמעון ולוי במקום אחד הן נוטלין עצה ומחריבין כרך גדול של מצרים לפיכך הפריש שמעון מלוי שנאמר "ויקח מאתם את שמעון". נראה דלכן יוסף חשש משמעון ולוי במיוחד, דזה שהם החריבו את שכם שהיא בבחינת יסוד, ובקשו להרג את יוסף היסוד, זה אומר שלשניהם יחד יש כח להלחם ביסוד, וממילא יוסף שהוא היסוד חשש מהם במיוחד והפריד

אָחיו, עַד שְׁעִשׂוּ בְּנֵי יַעֲקֹב אוֹתוֹ
הַפְּעֵלָה שְׁמָכְרוּ לְיוֹסֵף. וְרוֹאִים
 שְׁמַכִּירַת יוֹסֵף הִיא אוֹתָהּ פְּעֵלָה שֶׁל
 חֲטָא שְׁכָם שְׁחָטָא עִם דִּינָה.

וְעַדִּין צְרִיכָה בְּאוּר הַלְשׁוֹן בַּמְדָּרֶשׁ
נִזְדַּעְזְעוּ, הֲרֵי יְדוּעַ שְׁיְהוּדָה
 לְבַד לֹא פָּחַד מִכָּל מְצָרִים, וּמְדוּעַ דְּנֹקָא
 כְּאִן נִזְדַּעְזְעוּ כְּלָם. נִרְאָה לְבָאָר שְׁיוֹסֵף
 רְמַז לְאֲחִים שְׁמַכִּירְתוֹ לְעַרְבֵיִים בְּטֹלָה
 אֵת כָּל מָה שֶׁהִשְׁגִּיחוּ בְּחֶרֶבְנָה הַעִיר שְׁכָם,
 דְּמַצִּינוּ בְּזֵהָר (וַיִּשְׁלַח קַעֲג). שְׁשָׁכָם בְּן
 חֲמֹר הוּא בְּסוּד חֲמֹר דְּקִלְפָּה, וְהוּא
 רָצָה אֵת דִּינָה כְּדִי לְקַחַת כֹּחַ מִבְּחִינַת
 הַשּׁוֹר דְּקִדְשָׁהּ, וּבְזֵה לְזוּג אֵת בְּחִינַת
 שׁוֹר וְחֲמֹר דְּקִלְפָּה, וְזוּוֹג זֶה הִיָּה מְסַכֵּן
 מְאֹד לְיַעֲקֹב וּבְנָיו, [שׁוֹר חֲמֹר אוֹתִיּוֹת
מְשׁוּחָרְרִין], לְכֹן שְׁמַעוֹן וְלוֹי הֲרִגוּ אוֹתוֹ
 דִּישׁ לָהֶם כֹּחַ לְהַלְחֵם בְּשׁוֹר וְחֲמֹר
 דְּקִלְפָּה וְלִהְפָּרִיד אוֹתָם. וְעוֹד מוּבָא שֵׁם
 בְּזֵהָר שְׁמַכִּירַת יוֹסֵף לְמַצְרִים נִתְּנָה כֹּחַ
 לְקַלְפַת מְצָרִים שֶׁהִיא בְּסוּד חֲמֹר
 דְּקִלְפָּה כְּמוֹ שְׁכָתוּב **"בְּשׁוֹר חֲמֹרִים**
בְּשָׂרָם", מִיּוֹסֵף שֶׁהוּא שׁוֹר דְּקִדְשָׁהּ
 וְנִזְדוּגוֹ שׁוֹר וְחֲמֹר דְּקִלְפָּה, וּמְכַח זֶה
 שְׁעַבְדוּ הַמְצָרִים אֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כָּל
 הַשָּׁנִים שֶׁהָיוּ שָׂם. וְזֶה רְמַז לָהֶם יוֹסֵף
 שֶׁכָּל מָה שֶׁפְּעִלוּ שְׁמַעוֹן וְלוֹי בְּחֶרֶבְנָה
 שְׁכָם לְמַנּוּעַ אֵת זְוֹג שׁוֹר וְחֲמֹר

מְצִינוּ בַּמְדָּרֶשׁ (ב"ר צא, ו) **"וַיִּדְבֹּר**
אֶתֶם קִשׁוֹת", אָמַר לָהֶם אָנִי
 רוֹאָה בְּגַבִּיעַ שְׁשָׁנִים מִכֶּם הִחְרִיבוּ
 כְּדֵךְ גְּדוֹל שֶׁל שְׁכָם, וְאַחַר כֵּן
 מְכַרְתֶּם אֲחִיכֶם לְעַרְבֵיִים, מִיָּד
 נִזְדַּעְזְעוּ וְכו' . נִרְאָה דְּלִכּוֹן יוֹסֵף קָשָׁר
 אֵת חֶרֶבְנָה שְׁכָם לְמַכִּירְתוֹ לְעַרְבֵיִים,
 לְרַמֵּז לְאֲחִים שְׁמַכִּירְתוֹ לְעַרְבֵיִים הִיא
 גַּם כֹּן בְּבַחֲיִנַת חֶרֶבְנָה שְׁכָם, דְּחֶרֶבְנָה יוֹסֵף
 הִיְסוּד, הוּא בְּבַחֲיִנַת חֶרֶבְנָה שְׁכָם. וְלִכּוֹן
 שְׁנֵי הַדְּבָרִים נַעֲשׂוּ עַל יְדֵי שְׁמַעוֹן וְלוֹי.
 וְלִכּוֹן הוּא אָמַר לָהֶם שֶׁהוּא רָאָה זֹאת
 בְּגַבִּיעַ, דְּגַבִּיעַ מְסַמֵּל אֵת הִיְסוּד, כְּמוּבָא
 בְּלִק"ת לְהָאֲרִיז"ל (מִקָּץ ק"י) **גְּבִיעַ**
גִּימְטְרִיא מִילָה שֶׁהוּא גִימְטְרִיא
הִיְסוּד. וּבִיְסוּד רוֹאִים אֵת עֲנִינֵי הִיְסוּד.
 וְכֵן הַכְּתוּב הַמְדַבֵּר עַל פְּעֻלַת הַגְּבִיעַ
 בְּקִשְׁר לְאֲחִים (בְּרֵאשִׁית מִד, טו) **"כִּי נַחֲשׁ**
יִנְחֵשׁ" בְּגִימְטְרִיא סְפִירוֹת הַמְּסַמְלֹת
 אֵת חוּטֵי הַחֲשָׁמַל, כְּדַבְּאֲרָנוּ בְּפִתְיָהּ
 לְסַפֵּר.

מוּבָא בְּיַלְקוּט רֵאוּבֵנִי (וַיִּשְׁלַח) בְּשֵׁם
 סֵפֶר 'גְּלִיא רֵזִיא', **עַלָּה סְמָא"ל**
לְפָנֵי בֵּית דִּין הָעֲלִיוֹן וּבְקִשׁ דִּין עַל
בְּנֵי יַעֲקֹב שֶׁהֲרִגוּ כָּל אַנְשֵׁי שְׁכָם עַל
לֹא חָמַס בְּכַפְיָהֶם וְכו' , וַיִּצָּא מִלְּפָנֵי
הַבֵּית דִּין אָבֵל וְחַפְּוֵי רֵאֶשׁ, מָה
עָשָׂה הַלֵּךְ וְסַכְסַךְ בֵּין יוֹסֵף וּבֵין

דקלפה, הם בעצמם עשו ההיפך במכירתו, דבמכירתו הם חברו את בחינת שור וחמור דקלפה, והם עשו זאת באותו מקום, דמכירת יוסף התחילה בשכם כדלעיל, לכן דוקא כאן מזכרת הלשון **נזדעזעו**, דכאן יוסף נגע בשרש של מכירתו שיגרום את שעבוד מצרים שהם גרמו לעצמם.

מובא בלק"ת להאריז"ל (מקץ קי) **גביע גימטריא מילה שהוא גימטריא היסוד**. וכן מובא בשם ה'צמח צדק' ש"ה**גביע**" של יוסף מסמל כד גדול בבחינת יסוד, שמוזג למלכות, שהיא בבחינת **"כוס קטן**, כמו שכתוב אצל דוד **"כוס ישועות אשא וגו"**, וכן מצינו ברש"י (בראשית מד, ב) **"גביע" כוס ארן**. נראה דלכן יוסף אמר להם שהוא רואה את הכל בגביע, ודרך הטמנת הגביע אצל בנימין הוא עשה להם צרות וכו', דהגביע של יוסף מסמל את היסוד שלו כדלעיל, והוא כפיכול רואה בתוך היסוד שלו את חרבן העיר שכם שהקלפה שם לא תינק מהיסוד שלו, היות ששם הפרידו את היסוד של יוסף שהוא בסוד שור מהערלה של החמור דקלפה, והוא רואה ביסוד שלו את הניקה של קלפת מצרים ואת החבור של שור וחמור

דקלפה במצרים, דבמכירת יוסף הלבישו על היסוד של יוסף את הערלה שהיא בסוד חמור, כמובא ב'עץ חיים' להאריז"ל (שער לג ח"ב ע' קמה) שבמכירת יוסף כפיכול הלבישו את הערלה על היסוד של יוסף. וכן נראה דיש רמז בכתוב שנואמר על שמעון ולוי שמכרו את יוסף (בראשית מט, ו) **"וּבְרָצַנְם עֲקְרוּ שור"**, ולכאורה מדוע כתוב שור ולא כתוב יוסף, ומבאר לדברינו שבמכירת יוסף הם עקרו את השור מהקדשה וחברו אותו לקלפה. וכן מובא בספר 'ישרש יעקב' שהכתוב (בראשית מב, כא) **"אבל אשמים אנהנו על אחינו"** בגימטריא שור.

נראה דיוסף נמכר לשר הטבחים שתפקידו לשחט את בהמות המלך, לרמז ששחטו כפיכול את בחינת השור דקדשה. וכן בחלומו של שר המשקים יש רמז לשחיטה בכתוב (בראשית מ, יא) **"ואקח את הענבים ואשחט אתם אל כוס פרעה"** דחלומו של שר המשקים סמל את שפע היסוד דקדשה הנרמז ביין שיוכרד לקלפת מצרים, כמובא בגמ' (חולין צב.) **שלשה שריגים זה אברהם יצחק ויעקב**, וכפי שבארנו במאמר 'חשמל דם'.

מובא בלק"ת להאריז"ל (מקץ קי) **גביע גימטריא מילה שהוא גימטריא היסוד**. וכן מובא בשם ה'צמח צדק' ש"ה**גביע**" של יוסף מסמל כד גדול בבחינת יסוד, שמוזג למלכות, שהיא בבחינת **"כוס קטן**, כמו שכתוב אצל דוד **"כוס ישועות אשא וגו"**, וכן מצינו ברש"י (בראשית מד, ב) **"גביע" כוס ארן**. נראה דלכן יוסף אמר להם שהוא רואה את הכל בגביע, ודרך הטמנת הגביע אצל בנימין הוא עשה להם צרות וכו', דהגביע של יוסף מסמל את היסוד שלו כדלעיל, והוא כפיכול רואה בתוך היסוד שלו את חרבן העיר שכם שהקלפה שם לא תינק מהיסוד שלו, היות ששם הפרידו את היסוד של יוסף שהוא בסוד שור מהערלה של החמור דקלפה, והוא רואה ביסוד שלו את הניקה של קלפת מצרים ואת החבור של שור וחמור

דקלפה, הם בעצמם עשו ההיפך במכירתו, דבמכירתו הם חברו את בחינת שור וחמור דקלפה, והם עשו זאת באותו מקום, דמכירת יוסף התחילה בשכם כדלעיל, לכן דוקא כאן מזכרת הלשון **נזדעזעו**, דכאן יוסף נגע בשרש של מכירתו שיגרום את שעבוד מצרים שהם גרמו לעצמם.

מובא בלק"ת להאריז"ל (מקץ קי) **גביע גימטריא מילה שהוא גימטריא היסוד**. וכן מובא בשם ה'צמח צדק' ש"ה**גביע**" של יוסף מסמל כד גדול בבחינת יסוד, שמוזג למלכות, שהיא בבחינת **"כוס קטן**, כמו שכתוב אצל דוד **"כוס ישועות אשא וגו"**, וכן מצינו ברש"י (בראשית מד, ב) **"גביע" כוס ארן**. נראה דלכן יוסף אמר להם שהוא רואה את הכל בגביע, ודרך הטמנת הגביע אצל בנימין הוא עשה להם צרות וכו', דהגביע של יוסף מסמל את היסוד שלו כדלעיל, והוא כפיכול רואה בתוך היסוד שלו את חרבן העיר שכם שהקלפה שם לא תינק מהיסוד שלו, היות ששם הפרידו את היסוד של יוסף שהוא בסוד שור מהערלה של החמור דקלפה, והוא רואה ביסוד שלו את הניקה של קלפת מצרים ואת החבור של שור וחמור

מֵרָאָה. וְכֵן מוּבָא בַּמִּלְבָּי"ם עֲגָלָה יִפָּה
פִּיָּה מִצָּרִים הֵיוּ מַכְבְּדִים וּמַעֲרִיצִים
אֶת הַשׁוֹר, שְׂיַחֲסוּ לוֹ אֱלֹהוֹת. וְכֵן
מִצִּינּוּ בַּזֶּהָר (שֵׁם רִיא.) שְׂיוֹסֵף שָׁלַח שֵׁשׁ
עֲגָלוֹת אוֹ שְׁשִׁים עֲגָלוֹת לְרִמְזוֹ עַל
הַיְסוּד, וַיִּנְיֶקֶת הַחֲמוֹר מֵהַשׁוֹר הִיא דֶּרֶךְ
יְסוּד כְּדָלְעִיל.

מִצִּינּוּ בַּמִּדְרָשׁ (יְלֻקוּט בְּרֵאשִׁית קַמַּד) ר'
אֶלְעָזָר אוֹמֵר כְּדִי לְסַמֵּךְ מַעֲשֵׂה
תִּמְרָה לְמַעֲשֵׂה אֲשֶׁת פּוּטִיפָר, מֵה זֶה
לְשֵׁם שְׁמַיִם אֵף זֶה לְשֵׁם שְׁמַיִם,
דָּאָמַר ר' יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לׁוֹי רוֹאֵה הֵיִתָּה
בְּאִיסְטְרוֹלוֹגִין שְׁלָה שְׁהוּא עֲתִיד
לְהַעֲמִיד מִמְּנָה בֶּן וְלֹא הֵיִתָּה יוֹדַעַת
אִם מִמְּנָה אִם מִבְּתָה, רוֹאִים
שֶׁהַנְּסִיּוֹן שֶׁל יוֹסֵף הִתְחִיל מִזֶּה שְׂאֲשֶׁת
פּוּטִיפָר רָאִתָּה בְּאִיסְטְרוֹלוֹגִין שְׁלָה שְׁיֵשׁ
לָהּ קֶשֶׁר עִם יוֹסֵף דֶּרֶךְ אֲסָנַת, וּמִבְּאֵר
לְדַבְּרֵינוּ דְכָשֶׁם שְׁלֵדַת אֲסָנַת הֵיִתָּה דֶּרֶךְ
הַיִּנְיָקָה שֶׁל שְׂכָם בֶּן חֲמוֹר מֵהַשׁוֹר
דִּקְדָּשָׁה, דֶּרֶךְ פָּגֶם הַיְסוּד שֶׁל דִּינָה, כֵּן
אֲשֶׁת פּוּטִיפָר רָצְתָה שׁוֹב לְפָגוּם אֶת
הַיְסוּד, וְלִינוּק מֵהַשׁוֹר דִּקְדָּשָׁה דֶּרֶךְ יוֹסֵף
בְּאוֹתָהּ בְּחִינָה מִמֶּשׁ.

וְכֵן נִרְאָה דְיַעֲקֹב נִפְרַד מִיוֹסֵף בְּלִמּוּד
עֲנִין עֲגָלָה עֲרוּפָה, לְרִמְזוֹ לוֹ שֶׁהָעֲגָלָה,
הֵינּוּ הַשׁוֹר, עוֹמֵד לְהַעֲרֹף. וְכֵן מוּבָא
בְּרַבְנּוּ בְּחִי (דְּבָרִים כֹּא, א) שְׂעָרִיפַת
הָעֲגָלָה הִיא בְּבַחֲיִנַת שְׂעִיר לְעֲזָאזֵל
וּבְבַחֲיִנַת שְׁלוּחַ הַצִּפּוֹר הַחִיָּה שֶׁל
הַמִּצְרַע, שְׁכָל אֵלוֹ נוֹתָנִים יִנְיָקָה
לְסִטְרָא אַחְרָא.

וְכֵן מִצִּינּוּ בַּזֶּהָר (וַיִּגַּשׁ רִי:) שְׂיוֹסֵף שָׁלַח
לְיַעֲקֹב עֲגָלוֹת לְהַבִּיאוֹ לְמִצְרַיִם לְרִמְזוֹ לוֹ
עַל הַפְּתוּב "עֲגָלָה יִפָּה פִּיָּה מִצָּרִים".
וּבְרִש"י מוּבָא שֶׁהוּא רִמְזוֹ לוֹ עַל הָעֲגָלָה
עֲרוּפָה שְׂעָסְקוּ בָּהּ כְּשֶׁנִּפְרְדּוּ, וּמִבְּאֵר
לְדַבְּרֵינוּ דְיוֹסֵף רִמְזוֹ לְיַעֲקֹב עַל יִנְיָקַת
מִצְרַיִם מִבְּחִינַת הַשׁוֹר שְׁלוֹ בְּבַחֲיִנַת
עֲגָלָה עֲרוּפָה, וְלָכֵן יַעֲקֹב צָרִיךְ לְרַדֵּת
לְמִצְרַיִם, דְּכָל הַעֲנֵשׁ שֶׁל שְׂעִבּוּד מִצְרַיִם
הִיָּה בְּגַלְל יוֹסֵף שֶׁהִיָּה בְּיַד הַמִּצְרַיִם
כְּדָלְעִיל. וְכֵן הַפְּתוּב (יִרְמִי' מו, כ) "עֲגָלָה
יִפָּה פִּיָּה מִצְרַיִם" מְרַמֵּז עַל יִנְיָקַת
מִצְרַיִם מִבְּחִינַת הַשׁוֹר שֶׁל יוֹסֵף, כְּפִי
שְׁנִבְאָר לְקַמֵּן עַל הַפְּרוֹת הַיְפּוֹת שְׁעוֹלוֹת
מֵהַיְאוֹר, שְׁמַסְמְלוֹת אֶת קְלַפַּת מִצְרַיִם
הַיּוֹנְקַת מִיוֹסֵף שֶׁהִיָּה יִפָּה תֹאֵר וַיִּפָּה

כתבו לכם על קרן השור ועל מצחו של חמור

ד' אותיות של שם הוי"ה, ויוצא שגלות יון היא כנגד האות ו' המסמלת את היסוד, היינו שיין הם בחינת הערלה על היסוד. וכן מובא בספר 'בני יששכר' (כסליו טבת ז, יא) שבגאלת יון יצאו ישראל מג' גליות שהן כנגד ג' אותיות יה"ו, וזכו לדרגת שם יה"ו, ונרמז בשם מתתיהו, מתת יהו. והוסיף הרה"ג ר' צדוק ניסן שליט"א שמובא במגלת 'בני חשמונאי' עתה בואו ונעלה עליהם, ונשבית מהם הברית הכרותה עליהם, שבת וחדש ומילה. ורואים שמלחמתם היתה נגד הברית.

מצינו במדרש (ויק"ר יג, ה) "נמר שוקד על עריהם" זו יון וכו', ונארו אחרי כנמר" זו יון שהיתה מעמדת בגזירותיה ואומרת לישראל כתבו על קרן השור שאין לכם חלק לעולם הבא, ומצינו בגמ' (קידושין ע.) שדורשת את הפסוק הזה על הנמר שמסמל זנות, דאינו מקפיד על בת זוגו, ורואים קשר בין הענין של כתבו לכם על קרן השור לזנות, וכן שכם בן חמור ס"ת נמר, דשכם בן חמור גם היה בבחינת נמר כמו הינונים. וכן הכתוב (בראשית לד, כו) "ואת שכם בן הרגו" ר"ת בוש"ה, דשכם נהרג

מובא ב'ספורנו' (ריש וישב) שצרותיו של יעקב אבינו היו כנגד צרותיהם של ישראל בגלותם. ושמעתי מהרה"ג ר' יעקב פרמל שליט"א שדיק מהמדרש (ב"ר פד, ג, ושמו"ר כו, א) שהד' צרות של יעקב עשו, לבו, דינה ויוסף, הן כנגד ד' גליות בבל, מדי, יון ואדום. ומדיק מהמדרשים שם שצרת דינה כנגד גלות יון, ומצינו במגלת תענית (פ"ב.) שהינונים גזרו כתבו לכם על קרן השור ועל מצחו של חמור אין לנו חלק באלקי ישראל. ולכאורה קשה מדוע הינונים גזרו לכתב דוקא על קרן השור ועל מצחו של חמור, ומבאר לדברינו דכשם ששכם בן חמור נסה לעשות פרוד בין שור וחמור דקדשה, כך הינונים רצו אותו דבר, ולכן הם גזרו על מצות מילה שלא להפריד את הערלה המסמלת את החמור דקלפה, מהיסוד דקדשה שהוא בחינת שור, וכן הם גזרו שכל בתולה תבעל לטפסר תחלה כדי לפגם בקדשת היחוד של בני ישראל. והנצחון על הינונים היה דרך החשמונאים משבט לוי, כדבארנו ששבט לוי יש להם את הכח להפריד שור מחמור. וכן מובא ב'לקוטי תורה' להאריז"ל (תצא רעב) שד' גליות הן כנגד

חברו את השור לחמור, כך צרות היננים היו באותה בחינה. וכן מצינו בכתוב (דניאל ח, ה) שְׁמֶלֶךְ יוֹן נמשל לשעיר עזים כמו יוסף. וכן פרשיות וישב ומקץ בהן מספר על מכירת יוסף וההמשך של זה, הן הפרשיות שקוראים בחנכה. וכן מצינו בגמ' (שבת כב.) שמשמכה את המימרא של מכירת יוסף "והבור רק אין בו מים אבל נחשים ועקרבים יש בו", למימרא של גר חנכה שהניחה למעלה מכ' פסולה.

מובא במגלת 'בני חשמונאי' אז יוחנן עשה לו חרב, וכו', באותה שעה, פסע אליו פסיעות שלש, וידקר החרב בלבו. ורואים שהחשמונאים נלחמו בחרב. וכן מובא בספר 'אמונת עתיך' (תשנ"ב ע' ס) שהנצחון על היננים היה בחדש כסליו שפזלו קשת, כמו שיעקב אבינו כבש את שכם "בחרבי ובקשתי". בארנו במאמר 'חשמל דם' שחרב מסמלת את היסוד, ובארנו במאמר 'חשמל קשת' שקשת מסמלת את העטרה שב'יסוד', נראה דיעקב כבש את שכם דרך חרב וקשת, והחשמונאים נצחו את היננים בכח החרב והקשת, בחדש שפזלו קשת, לרמז שהיסוד והמלכות דקדשה שהם בבחינת חרב וקשת, נצחו את

בגלל שהיה עז פנים בלי בושה כמו היננים.

וכן מובא ב'רוקח' (חנוכה קמא) שהיננים גזרו כתבו לכם על קרן השור להזכיר את חטא העגל, ומבאר לדברינו דנבאר לקמן שבחטא העגל חברו את השור דקדשה לחמור דקלפה, ולכן העגל היה חציו שור וחציו חמור, וכן היננים גזרו על קרן השור ועל מצחו של חמור באותה בחינה ממש. ואחי הרה"ג ר' שמואל שליט"א הוסיף בשם הרה"ג ר' חזקיהו מישקובסקי שליט"א שנצחון היננים היה בזכות הנשים, כיון שלא חטאו בעגל וקטרוג היננים לא קטרג עליהם, ולכן הן לא עושות מלאכה בזמן הדלקת נרות חנכה, ואאמרו"ר שליט"א הוסיף שגם החשמונאים שנצחו את היננים היו משבט לוי שלא חטא בעגל, ולכן הם אמרו "מי לה' אלי" כמו שמשה אמר אחר חטא העגל כשהתאספו אליו כל בני לוי. וכן "מי לה'" הן אותיות **מילה**, דמשה והחשמונאים רמזו שמי שלא פגם במילה ששם החבור שור לחמור, הוא יבא אלי.

וכן מובא בספר 'מגלה עמקות' (מקץ) שצרות היננים היו ענש על מכירת יוסף, ולכן מלך יון בגימטריא יוסף, ומבאר לדברינו דכשם שבמכירת יוסף

השור של יוסף לחמור דקלפה כשזרקו את יוסף לבור העקרבאים. והוסיף הרה"ג ר' צדוק ניסן שליט"א שהנחשים שהיו בבור הם בחינת יסוד דקלפה, ויוצא שהם זרקו את יוסף לבור, שהיו בו גם יסוד דקלפה, וגם מלכות דקלפה. וכן דוד המלך אמר על גלית הפלשתי, שהיה ראש לבני ישמעאל (ש"א יז, כו) **"כי מי הפלשתי הערל הזה כי חרף מערכות אלהים חיים"**. ורואים שהוא נקרא ערל, לרמז שהוא בחינת הערלה שעל עטרת היסוד.

וכן מובא בגר"א (סיפרא דצניעותא פ"ד) **עשו וישמעאל הן ימינא ושמאלא כידוע, שור וחמור, עשו שור, "פרים אבירים", וישמעאל "שבו לכם פה עם החמור" עם הדומה לחמור. ואמו מארץ מצרים "אשר בשר חמורים בשרם", ושלא יזדונו זה לזה "לא תחרש בשור ובחמור יחדו". ועשו רצה להזדונו עם ישמעאל ולהחריב את העולם, סוד הקדשה, סוד יעקב, ולכן "וישטם עשו את יעקב כו' וילך אל ישמעאל ויקח את מחלת בת ישמעאל". לפי זה נראה לבאר את לשון הפיוט שאומרים בסליחות, כלה שעיר וחונתו ויעלו לציון מושיעים. ולא אמר כלה עשו וישמעאל, דיש כאן**

אלו שנסו לפגם את חבור היסוד למלכות.

וכן מובא בספר 'גלות ישמעאל' מהרה"ג ר' מרדכי נויגרשל שליט"א שעשו הוא בחינת חרב, כמו שכתוב (בראשית כז, מ) **"על חרבך תחיה"**. וישמעאל הוא בחינת קשת, כמו שכתוב (שם כא, כ) **"ויהי רבה קשת"**. ומבאר לדברינו דעשו הוא בחינת שור המסמל את היסוד, וישמעאל הוא בחינת חמור המסמל את העטרה שביסוד, לכן יעקב כבש את שכם שנסה לפגם את השור והחמור **"בחרבי ובקשתי"** המסמלים את השור והחמור, ולכן הנצחון על יון שנסו לפגם את השור והחמור היה בכח החרב והקשת.

וכן מובא בספר 'גלות ישמעאל' מרבנו בחיי (דברים לא, יז) שישמעאל הוא בחינת עקרב, ומובא בספר 'באורי אגדות אפיקי' (ערכין טו:) שהעקרב הוא בחינת עטרת היסוד דקלפה והוא הלעמת זה של מצות ברית מילה, בבחינת **עקר ברית**. ורואים שישמעאל הוא בחינת עטרת היסוד דקלפה. וכן מצינו בגמ' (ב"ב עד.) שרבה בר בר חנה ראה עקרב פחמור. ולפי זה יוצא שעוד לפני שמכרו את יוסף, כשהאחים זרקו את יוסף לבור, הם כבר חברו את

רמז שעקר הסכנה הוא החבור של עשו וישמעאל, ויש לכולות את החבור שלהם, בקשרי חתונ, שעיר וחזתנו, ואז יעלו לציון מושיעים.

מדת העזות חבור השור לחמור

דבושה שהיא הפך העזות מביאה צניעות, ועזות מביאה פריצות וזנות. מובא בספר 'שם משמואל' (מקץ חנוכה ליל ו') והנה ינו דאיקרי חשך ר"ת חמור שור קלב, דהיא הכוללת שלשתן. נראה דהיונים נמשלו בפסוקים שהבאנו לעיל לנמר ולעז, דבשניהם יש עזות, כמובא במשנה (אבות ה, כ) עז פנמר, והרע"ב שם מבאר שהנמר הוא ממזר שנולד מלביאה וחזיר, וממזרים יש בהם עזות, כמובא במסכת כלה (א) עז פנים רבי אליעזר אומר ממזר, ומצינו בגמ' (ביצה כה:) שעז הוא מלשון עזות, והוא העז שבבהמות, וזנות באה מעזות דקלפה, והיא יוצרת ממזרים שהם עזי פנים, וכן מצינו בגמ' (שבת עז:) שערוותן של העזים מגלה, וזה מרמז על זנות. וכן מצינו במדרש (ויק"ר כז, ה) עז נרדף מפני נמר, ורואים קשר ביניהם. וכן מובא ב'שער הגלגולים' להאריז"ל (כב) פעם אחת הייתי עם מורי ז"ל, והיה רואה בעיניו איש אחד, מזמן דור התנאים שמגלגל בעז אחת

מובא בספר 'מגלה עמקות' (אופן עא) שמענו מאבינו סוד מפלא מה שאיתא בזהר פרשת בשלח על פסוק "לא תחרש בשור ובחמור יחד", מבין סטרין דלהון נפיק מתקיפותא דילהון קלב, ודא חציפא מפלהו. הפונה על חשבון אותיות האמצעות, דהיינו אות ו' שבמלת שור ואות מ"ם ואות ו' שבמלת חמור, שעולין מנין נ"ב כחשבון קל"ב. רואים שמחבור שור וחמור יוצאת קלפת קלב שעליה כתוב (ישעי' נו, יא) "והקלבים עזי נפש". וכן מובא בספר 'לקוטי שושנים' מהר"ש אוסטרופלי (פסחים מט) ששכם בן חמור היה גם בבחינת חמור וגם בבחינת קלב, ומרמז במאמר חז"ל, משמרה ראשונה חמור נוער, משמרה שניה קלבים צועקים, ר"ת שך"ם. וכן מצינו בגמ' (תענית ז:) על הכתוב "ומצח אשה זונה" שזנות באה ממדת עזות פנים שנמצאת במצח, ומצינו בגמ' (נדרים כ.) כל אדם המתבייש לא במהרה הוא חוטא.

הרעים וכו', וזה שיך ל'סוד דקדושה שענינו להשפיע על אחרים ולתקנם, וכן רואים בעולמות הרוחניים ששם מ"ה החדש המתקן את שבירת הז' מלכים יוצא ממצח דא"ק, כמובא ב'אוצרות חיים' להאריז"ל (הברודים פרק ג), לרמז שבשביל לתקן את השני צריך בחינת עזות דקדושה היוצאת מהמצח. וכן מובא בספר 'אורחות צדיקים' (שער ד) וצריך להעזי פניו להוכיח בני אדם לגלות להם חטאותיהם.

וכן ברית מילה שמתקנת את היסוד, יש בעשייתה בחינת עזות כלפי התינוק שעכשיו נולד וחותכים לו מבשרו, דכשם שקלוקל היסוד נעשה דרך עזות דקלפה, כך תקון היסוד נעשה דרך עזות דקדושה. וכן מצינו בזהר חדש (רות קד.) בע"ז בדיוקנא עלאה, צדיק, גבור, נטר ברית, ואתתקף על יצרה ואתקרי גבור חיל, ורואים שבעז נקרא בעז מלשון עזות בגלל הגבורה של שמירת הברית. וכן מצינו שעזות היא בחינת נחשת כדלעיל, ובארנו במאמר 'חשמל חטא' שנחשת מסמלת את היסוד.

וכן במכירת יוסף ששמעון ולוי חברו את השור לחמור מצינו בחינת עזות, כמו שכתוב (בראשית מט, ה) "שמעון ולוי אחים וגו' וברצנכם

נקבה, לסבת שהיה משמש מטתו לאור הנר. והמשמש לאור הנר נכשל בעזות פנים.

והוסיף אאמו"ר שלכן היננים גזרו על מצחו של חמור, דמצח

מסמל עזות, והחשמונאים נצחו את היננים על ידי מסירות נפש ועזות דקדושה של מעטים שיצאו נגד רבים.

וכן מצינו במדרש (ילקוט תרומה שסד) "ונחשת" זו מלכות יון. ומצינו

שעזות היא בחינת נחשת, כמובא ברש"י (שמות כז, ב) "וצפית אתו נחשת" לכפר על עזות מצח שנאמר "ומצחך נחושה". וכן דניאל ראה את מלכות יון בצורה של בטן וירכים מנחשת ככתוב (דניאל ב, לב) "מעוהי וירכתה די נחש". וכן מובא בחיד"א בשם רבנו אפרים (חומת אנך סוף פרשת תרומה) שנחש"ת ר"ת נר חנכה ששמהאל תדליק. לכן הסמיכה התורה את תבת נחשת בסוף פרשת תרומה לפרשת הנרות בואתה תצוה. ומבאר לדברינו דיש כאן רמז שגם חנכה הוא בחינת נחשת דקדושה שמנצחת את הנחשת של קלפת יון.

נראה דכשם שעזות דקלפה ענינה לקלקל את השני על ידי זנות

או באפן אחר, כך עזות דקדושה ענינה לתקן את השני ולהוכיחו על מעשיו

בתשמיש יותר משאר הבהמות, ורואים קשר בין התיש ליסוד, וכן זר"ע מרמז בכתוב "שעיר עזים" בדלוג הפוך של שתי אותיות. וכן שעיר מרמז בכתוב המדבר על היסוד (שם א, יא) "עץ פרי עשה פרי" בהפוך אותיות.

וזה לשון ה'לקוטי הלכות' (ביצים ה) **השבטים כשפגמו במכירת יוסף שחטו שעיר עזים, כי עקר המחלקת שלהם היה בענין המלכות, שאמרו שיוסף רוצה למלך עליהם שלא כדיון, ולפי דעתם נדמה להם שיוסף רוצה למלך רק על ידי העזות חס ושלום, והם רצו להתגבר בעזות שלהם נגדו, על פן שחטו שעיר עזים, שהוא בחינת עזות. וכן יהודה אמר לתמר, "אנכי אשלח גדי עזים מן הצאן", כי עקר המחמה בענין עזות דקדשה ולהפך, חס ושלום, הוא בתאנות המשגל, ששם עקר אחיזת העזות דסטרוא אחרא, כי בו עז בו תוקפא.**

עקרו שור: ארור אפם כי עז. ולכן שחטו **שעיר עזים**, שהוא בחינת עזות. וכן מובא בספרי ר' צדוק (ליקוטי אמרים יהושע ב), שיוסף היסוד דקדשה הוא בחינת עזות דקדשה, נראה דהזעזוע שיוסף זעזע את השבטים באה מהעזות דקדשה שבו שפעל לתקן את חטא השבטים במכירתו. וכן **זעזוע** הוא מלשון **עזות**, דבשביל לתקן את השני צריך לפעמים לזעזעו, והעזות דקדשה שביוסף זעזעה אותם על פגם היסוד שפגמו במכירתו. ולכן המדרש שהבאנו לעיל (ב"ר צא, ו) מקשר את הלשון **"קשות" לזעזוע, וינדב אתם קשות וכו', מיד נזדעזעו.** דמצינו בגמ' (מכות יא.) על הכתוב **"דבר האיש אדני הארץ אתנו קשות"**, שקשות הוא לשון עזה.

וכן יוסף הוא בבחינת שעיר עזים, כמובא במדרש (במדב"ר יד, ה) **"שעיר עזים אחד לחטאת" כנגד יוסף.** וכן מובא ברש"י (בראשית לב, יד) שהתיש שהוא השעיר עזים מרבה

מכירת יוסף חבור השור לחמור

שסבלו מיוסף באותו זמן, כמו שכתוב (בראשית מב, כו) **"וישאו את שברכם על חמריהם וילכו משם: ויפתח האחד**

ועוד רואים בפרשה של יוסף ואחיו שהתורה מרבה להזכיר את החמורים של השבטים בענין הסבל

הַאִישׁ" (שם מג, ג) "הַעַד בְּנוּ הָאִישׁ
 לְאִמֵּר" (שם ה) "הָאִישׁ אָמַר אֲלֵינוּ".
כְּתוּב (בראשית מב, כז) "וַיִּפְתַּח הָאָחָד
 אֶת שְׁקוֹ לִתֵּת מִסְפּוֹא
 לַחֲמֹרוֹ בְּמִלּוֹן וַיֵּרָא אֶת כֶּסֶף וְהִנֵּה
 הוּא בְּפִי אֲמַתְחָתוֹ: וַיֹּאמֶר אֶל אָחִיו
 הַיּוֹשֵׁב כֶּסֶפִי וְגַם הִנֵּה בְּאֲמַתְחָתִי
 וַיֵּצֵא לָבָם וַיִּחְרְדוּ אִישׁ אֶל אָחִיו
 לְאִמֵּר מַה זֹּאת עָשָׂה אֱלֹהִים לָנוּ",
 וּמוּבָא בְּפֵרוּשׁ 'בְּעֵלֵי הַתּוֹסְפוֹת' עַל
 הַתּוֹרָה "וַיִּפְתַּח הָאָחָד אֶת שְׁקוֹ", זֶה
 לְוִי, וְלִפְיֶכֶךְ מִצָּא הַכֶּסֶף יוֹתֵר מִכֹּל
 אָחִיו לְפִי שְׁהִנְהִיג חֲמֹר שְׁמַעוֹן,
 וְלִכְל אָחִיו נוֹתֵן הוּא מִמִּסְפּוֹא שֶׁל
 אֲמַתְחַת שְׁמַעוֹן לְהַקֵּל הַמַּשָּׂא מֵעַל
 חֲמֹרוֹ לְפִי שְׁנוּהֵג חֲמֹרוֹ וְחֲמֹר
 שְׁמַעוֹן, רוֹאִים שֶׁהַצְרוֹת בָּאוּ עֲלֵיהֶם
 דְּרָךְ לְוִי וְחֲמֹרוֹ שֶׁל שְׁמַעוֹן, וּמִבְּאֵר
 לְדַבְּרֵינוּ דִּישׁ כָּאֵן רִמְזוּ עַל קְלַפַּת הַחֲמֹר
 שְׁשִׁמְעוֹן וְלְוִי נִתְּנוּ לוֹ יְנִיקָה מִהַקְדָּשָׁה
 שְׁגוֹרְמַת לָהֶם אֶת הַצְרוֹת. וְכֵן מוּבָא
 בְּמַגְלָה עֲמוּקוֹת' עַל הַתּוֹרָה (ויגש)
 "וַיִּפְתַּח הָאָחָד" זֶה לְוִי, "אֶת שְׁקוֹ
 וְגו' וַיֵּרָא אֶת כֶּסֶף וְהִנֵּה הוּא בְּפִי
 אֲמַתְחָתוֹ" שֶׁהַצְדִּיק אֶת הַדִּין עַל
 עֲצָמוֹ בְּאִמֵּר הַיּוֹשֵׁב כֶּסֶפִי "וְגַם
 הִנֵּה", ר"ל חֲטָא שֶׁל "הִנֵּה" בְּעַל
 הַחֲלוּמוֹת", רוֹאִים שֶׁצָּרָה זֹה הִיָּתֵה
 מִדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה עַל מְכִירַת יוֹסֵף.

אֶת שְׁקוֹ לִתֵּת מִסְפּוֹא לַחֲמֹרוֹ
 בְּמִלּוֹן וַיֵּרָא אֶת כֶּסֶפוֹ וְגו', אֲנַחְנוּ
 מוּבָאִים לְהַתְגַּלֵּל עֲלֵינוּ וְלְהַתְנַפֵּל
 עֲלֵינוּ וְלִקְחַת אֶתְנוּ לְעַבְדִּים וְאֵת
 חֲמֵרֵינוּ וְגו', וַיִּתֵּן מִמֶּם וַיִּרְחֲצוּ
 רַגְלֵיהֶם וַיִּתֵּן מִסְפּוֹא לַחֲמֵרֵיהֶם
 וְגו', וְהָאֲנָשִׁים שְׁלָחוּ הֵמָּה
 וְחֲמֵרֵיהֶם וְגו', וַיִּקְרְעוּ שְׁמֵלֹתָם
 וַיַּעֲמִסוּ אִישׁ עַל חֲמֹרוֹ וְגו', וְלִכְאוּרָה
 מִדּוּעַ הַתּוֹרָה מְרַבֶּה לְהַזְכִּיר אֶת
 חֲמֵרֵיהֶם שֶׁל הַשְּׂבָטִים שֶׁנִּתְּנוּ לָהֶם
 מִסְפּוֹא, וְשֶׁשְׁלָחוּ אוֹתָם עִם חֲמֵרֵיהֶם
 וְכו', וּמִבְּאֵר לְדַבְּרֵינוּ דִּישׁ כָּאֵן רִמְזוּ עַל
 קְלַפַּת הַחֲמֹר שֶׁל מִצְרַיִם שֶׁקְבָלָה כַּח
 גְּדוּל מִהַקְדָּשָׁה, וְהִיא נִלְחַמַת בְּשְׂבָטִים,
 וְחֲמֹרֵי הַשְּׂבָטִים גַּם כֵּן שִׂיכִים לְצַד
 שְׁלוּחִם נִגְדָּם בְּזִמְנָה זֶה, דְּחֲמֹר גְּשָׁמִי
 מִשְׁמַשׁ מְרַכְבֶּה לַחֲמֹר הַרוּחָנִי. וְכֵן
 נִרְאֶה דִּיעֻקֵּב רִמְזוּ לָהֶם בְּכַתּוּב (שם מג,
 יד) "וְאֵל שְׂדֵי יִתֵּן לָכֶם רַחֲמִים לִפְנֵי
 הָאִישׁ" שְׁבַחֲנִית הַחֲמֹר תַּתְּהַפֵּךְ
 לְרַחֲמִים, וּכְפִי שְׁהִיָּה בְּסוּפוֹ שֶׁל דָּבָר,
 כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (שם ל) "וַיִּמְהַר יוֹסֵף כִּי
 נִכְמְרוּ רַחֲמָיו", וְכֵן הַכְּתוּב "וַיִּפְתַּח
 הָאָחָד אֶת שְׁקוֹ לִתֵּת מִסְפּוֹא לַחֲמֹרוֹ
 בְּמִלּוֹן וַיֵּרָא אֶת כֶּסֶפוֹ" ס"ת אֶתוֹ"ן בְּג'
 אֲפָנִים, דְּבַחֲנִית הָאֶתוֹן נִלְחַמָה בְּהֶם.
 וְכֵן שׁו"ר מְרַמְזוּ בְּס"ת כְּשֶׁהָאֲחִים סָבְלוּ
 מִיוֹסֵף, (בראשית מב, לג) "וַיֹּאמֶר אֲלֵינוּ

שקשר בין יוסף לפרעה. וכן כשיוסף היה אצל פוטיפר, והוא מנה אותו על כל אשר לו, מרמז שו"ר בס"ת בפסוקים (בראשית לט, ה) "ויהי מאז הפקיד אתו בביתו ועל כל אשר יש לו", (שם) "ויהי ברכת הוי"ה בכל אשר יש לו", (שם ח) "וכל אשר יש לו נתן בידו", דפוטיפר הרגיש את הניקה הגדולה מהשור ובגלל זה הוא מנה אותו על כל אשר יש לו. וכן הכתוב מרמז שכל "אשר יש לו" באמת זה ניקה מהשור, דבזכות זה בא לו כל השפע.

והוסיף הרה"ג ר' משה שץ שליט"א
שמלבד זה שמכירת יוסף נתנה כח למצרים מהשור דקדשה לשעבד את בני ישראל, מצינו בזהר חדש (וישב לו.) שהשעבוד במצרים מאתים ועשר שנים היה ענש על מכירת יוסף ונתוקו מאביו עשרים ושתים שנה, ובאמת היו צריכים להשתעבד מאתים ועשרים שנה, עשרים ושתים שנה לכל שבט, ובמיתת השבטים במצרים נכו להם עשר שנים. וכן העיר פתו"ם ששם עבדו בני ישראל עבודת פנך, מרמזת פעמים בס"ת בכתוב המדבר על מכירת יוסף, (בראשית לו, כח) "וימכרו את יוסף לישמעאלים בעשרים כסף וביאו את

מצינו בזהר (מקץ ה.) "ויאסף אתם אל משמר שלשת ימים אמר רבי אלעזר אלו שלשה ימים כנגד שלשה ימים של שכם שכתוב "ויהי ביום השלישי בהיותם כאבים", ומבאר לדברינו דיוסף רמז לאחים כשם שהם הענישו את אנשי שכם שלשה ימים על חבור שור לחמור, מגיע להם ענש דומה, כי גם הם חברו שור לחמור, לכן הוא אסר אותם לג' ימים.

וכן הכתוב שנואמר על יוסף (בראשית מא, לח) "ויאמר פרעה אל עבדיו הנמצא כזה איש אשר רוח אלהים בו" ס"ת חמו"ר, דפרעה רמז על קלפת החמור של מצרים שדבקה ביוסף ויונקת ממנו ולכן צריך להמליך אותו על מצרים כדי להגביר את הניקה. וכן הכתוב (בראשית מט, כב) "בנות צעדה עלי שור" מרמז על יניקת קלפת מצרים מבחינת השור שביוסף כשיצא למלך במצרים, כמובא ברש"י שם בנות מצרים היו צועדות על החומה להסתכל ביופיו וכו', וכן הכתוב (בראשית מא, ח) "ויהי בבקר ותפעם רוחו וישלח ויקרא את כל חרטמי מצרים ואת כל חקמיה ויספר פרעה להם את חלמו" ס"ת חמו"ר, דקלפת החמור השתתפה בכל המעשה

אתו". מה ראו עתה שפחדו, אלא שראו בעת שחזרו מקבורת אביהם, ראו שהלך יוסף לברך על אותו הבור שהשליכהו אחיו בתוכו, וברך עליו כמו שחיב אדם לברך על מקום שנעשה לו נס, ברוך המקום שעשה לי נס במקום הזה, וכיון שראו כן אמרו עכשו שמת אבינו "לו ישטמנו יוסף". ויש להבין מדוע עקם יוסף את הדרך אחרי קבורת יעקב מחברון לשכם, ולא חזר ישר למצרים, ובזה הוא רמז לאחיו שהוא זוכר את המכירה וכו'. ומבאר לדברינו דיוסף רצה לרמז לאחיו, כשהם הולכים שוב מארץ ישראל למצרים, את מכירת יוסף, שהיא הטעם האמתי מדוע הם צריכים לחזר למצרים.

בתקון של מכירת יוסף בהריגת עשרה הרוגי מלכות שהיו גלגול עשרת השבטים, מצינו שהרגו את ר' ישמעאל כהן גדול על ידי הפשטת עורו. נראה דהיתה פאן מדה כנגד מדה, דר' ישמעאל שהיה כהן, בגלגולו הקודם היה לוי שהלביש את עור הערלה על היסוד של יוסף, ולכן הוא נענש בהפשטת העור בבחינת מילה, ולכן גמר התקון היה בהפשטת העור במקום התפילין, כמובא בתפלת

יוסף מצרימה", וכן העיר פתו"ם מרמזת בס"ת ה' פעמים בפסוקים המדברים על סבל האחים מיוסף (בראשית מב, ז) "וירא יוסף את אחיו ויכרם", (שם ח) "ויכר יוסף את אחיו והם לא הכרהו", (שם כה) "ויצו יוסף וימלאו את כליהם בר'", (שם מג, יב) "וכסף משנה קחו בידכם ואת הכסף", (שם טו) "ומשנה כסף לקחו בידם ואת", דיוסף גרם סבל לאחים כדי לנסות לתקן את חטא מכירתו ולמנע את עבדת הפרך בפתום. וכן פר"ך מרמז בס"ת בתחלת המעשה של מכירת יוסף (שם לו, יז) "וילך יוסף אחר אחיו וימצאם בדתו", וכן פר"ך ס"ת הפסוקים (שם מד, כח) "ואמר אך טרף". (שם מה, ט) "כה אמר בנך יוסף שמני אלהים לאדון לכל מצרים". (שם מז, ה) "ויאמר פרעה אל יוסף לאמר אביך ואחין באו אליך". וכן הכתוב (שמות ה, יג) "והנגשים אצים לאמר פלו מעשיכם דבר יום ביומו" בגימטריא מכירת יוסף, וכן "פרעה מלך מצרים" בגימטריא מכירת יוסף, וכן "אדמת מצרים" זה אותו מספר.

מצינו במדרש (תנחומא ויחי יז) "ויראו אחי יוסף כי מת אביהם ויאמרו לו ישטמנו יוסף והשב ישיב לנו את כל הרעה אשר גמלנו

ובגלל שהפרו את המילה, נתנו יותר כח למצרים לינוק מהיסוד דקדשה ושעבדו את בני ישראל.

כתוב (עמוס ב, ו) **"על מכרם בכסף צדיק ואביון בעבור נעלים"**

נראה דלכן השבטים קנו נעלים בכסף שקבלו ממכירת יוסף, דבנעל יש בחינת חבור שור וחמור דקלפה, דנעל נעשית מעור של שור, והיא מסמלת את העולם החמרי שהוא בחינת חמור, כפי שבארנו במאמר 'מכירת יוסף בעבור נעלים', ובמכירת יוסף האחים חפרו שור לחמור דקלפה. וכן בהריגת עשרה הרוגי מלכות נאמר בתפלת מוסף ליום הכפורים על הקיסר שהרגם, וצנה למלאות פלטר נעלים.

[**במאמר** המסגר נראה דחרבן בית שני היה בשנת ג' אלפים תתכ"ח כמנזן מכירת יוסף עם המלים, לרמז שזמן זה היה התקון של מכירת יוסף, וכפי שמשמע בתוס' (מנחות סד:) שבחרבן בית שני התחילה התקופה של גזרת עשרה הרוגי מלכות.]

מוסף ליום הכפורים וכשהגיע למקום תפלין צרח בקול מר ליוצר נשמתו, דנבאר לקמן שעור התפלין מקדש את בחינת השור, ומפריד בין השור דקדשה לחמור דקלפה, (אף על פי שבשער הגלגולים מובא שר' ישמעאל היה גלגול יוסף, נראה דהיה בו גם נצוץ יוסף לצורך התקון של יוסף כדמבאר שם, אבל עיקר תקונו היה בחינת לוי כיון שהיה משבט לוי.) וכן בהריגת ר' שמעון בן גמליאל נאמר בתפלת מוסף ליום כפור לשפך דמו מהר כשור פר, ונרמזת בחינת שור.

מצינו במדרש (שמ"ר א, ח) **כשמת יוסף הפרו ברית מילה אמרו נהיה כמצרים וכו', וכיון שעשו כן הפך הקדוש ברוך הוא האהבה שהיו המצריים אוהבין אותן לשנאה.** רואים שאם בני ישראל היו שומרים ברית מילה לא היה שעבוד מצרים. ומבאר לדברינו דברית מילה מנתקת את יניקת החמור מהשור, ולמרות שיוסף נמכר למצרים, אם היו עושים מילה היו מחלישים את יניקת המצרים ולא היו יכולים לשעבד,

יציאת מצרים בזכות הוצאת השור מהחמור

כמה ענינים נפלאים; שמעון ולוי שבאו מצד דין קשה עמדו אצל

ונביא את לשון הזהר שהתחלנו בו (וישלח קעג.) כדי לראות עוד

בסוד היסוד של יוסף ובו ראה יוסף את נתוק השור וחמור בעיר שכם, ואת חבור השור וחמור במצרים, אותו צריך לחתך, ולבטל את יניקת החמור דקלפה ממנו. ולכן משה חתך אותו, וכתב עליו את שמות חיות הקדש שהם החשמל דקדשה שמתאחד ביסוד של יוסף כדי להוציא את הקלפה ממנו. ואחר שבטל את יניקתם מהיסוד של יוסף, הוא השליך אותו לגילוס שהוא היסוד של מצרים שדרכו הם יונקים מיוסף, ומיד צף ארונו של יוסף על מי הגילוס ובני ישראל יכלו לצאת ממצרים. וכן מצינו בזהר (ויחי רכב:) שהחשמל שיחזקאל ראה על נהר כפר, הוא באותה בחינה של ארונו של יוסף שנקבר בגילוס במצרים, דשני אלו מרמזים על השכינה שירדה לגלות עם ישראל, וירדה למקום הנהר דקלפה.

וכן מצינו ברש"י (שמות לב, ד) שמשה כתב על טס שזרק לגילוס **עלה שור**, ולכאורה מדוע הוא לא כתב **עלה יוסף**, ומבאר לדברינו שמשה פעל להוציא את בחינת השור שהמצרים יונקים ממנו. וכן מצינו בפרדר"א (מד) שהיתה מצירת צורת עגל על הטס שמכה זרק לאש וממנו יצא העגל, והוא הטס שמשה זרק לגילוס כדלקמן.

החמור ושלטו עליו בכל צדדים וכו', אחר כך בא שור ונשלם בחמורים, שכלם מצד של חמור, יוסף שהוא שור ומצרים שהם חמורים, שכתוב בהם "אשר בשר חמורים בשרם", ועל כן בני יעקב נפלו בין אותם חמורים מפני שהתחבר שור אתם, ונשכו אותם עצמות ובשר, עד שהתעורר לוי כמקדם ופזר אלו חמורים שהתחברו אותם, ושבר חזקם מהעולם והוציא השור משם, זה הוא שכתוב "ויקח משה את עצמות יוסף עמו". רואים מהזהר שכשם ששמעון ולוי נלחמו בשכם והפרידו את השור והחמור דקלפה, כך משה שבא משבט לוי הוציא את בני ישראל ממצרים על ידי שהוא הוציא את עצמות יוסף ממצרים ובטל את כח השור שהיה להם, ובזה הוא הפריד את השור והחמור דקלפה, וזה היה הכרחי לצורך יציאת בני ישראל משם, דכל עוד למצרים היתה יניקה מיוסף לא יכלו בני ישראל לצאת משם. ומצינו ב'מדרש הגדול' (סוף פ' ויחי) שמשה לקח את הגביע של יוסף וחתך אותו לארבע חתיכות וכתב עליהם אריה, שור, נשר, אדם וזרקם לגילוס להעלות ארונו של יוסף. ומבאר לדברינו דגביע זה שהוא

בכתוב יפות תאר יפות מראה לרמז על יוסף הצדיק, שכתוב עליו (שם לט, ו) "ויהי יוסף יפה תאר ויפה מראה", ובארנו לעיל שהכתוב "עגלה יפהפיה מצרים" מרמז על יניקת מצרים מבחינת השור. וכן "והנה מן היאר" ס"ת נה"ר המסמל את היסוד של יוסף כדברי הזהר. ובר"ת מרמז בכתוב "שבע פרות יפות" בדלוג ג' אותיות.

הרמב"ן (בראשית מא, ד) מקשה מדוע יוסף נתן עצות לפרעה (שם

ג) "ועתה ירא פרעה איש נבון וחכם וישיתהו על ארץ מצרים: יעשה פרעה ויפקד פקדים על הארץ וחמש את ארץ מצרים בשבע שני השבע: ויקבצו את כל אכל השנים הטבות הבאת האלה ויצברו בר תחת יד פרעה אכל בערים ושמרו: והיה האכל לפקדון לארץ לשבע שני הרעב אשר תהיין בארץ מצרים ולא תפרת הארץ ברעב". הרי נתבקש לפתור חלום ולא לתת עצות. ומבאר שהעצה הייתה חלק מפתרון החלום, שהפרות הרזות אכלו את השמנות, היינו שיאכלו בשנים הרזות את האכל של השנים השמנות. ומבאר לדברינו כיון שהחלום מרמז על יוסף שיוצא למלך במצרים, הרמזים להמליך אותו היו חלק מפתרון החלום.

כתוב (בראשית מ, א ב) "והנה מן היאר עלת שבע פרות יפות מראה ובריאת בשר וגו', והנה שבע פרות אחרות עלות אחריהן מן היאר רעות מראה ונדקות בשר", בארנו במאמרי חנכה שחלומות פרעה רמזו על שעבוד ישראל במצרים, וגאלת ישראל ממצרים, שבע פרות השמנות מרמזות על קלפת מצרים, ושבע פרות הדקות מרמזות על בני ישראל שבסוף בלעו את הפרות השמנות ויצאו ממצרים, ומבאר לדברינו דפרה מרמזת על בחינת שור, ושבע פרות השמנות מרמזות על יניקת המצרים מהשור דקדשה של יוסף באפן של שמו, ולכן הן יצאו מהיאור המסמל את היסוד של מצרים שדרכו הן יונקות מיוסף, ולכן החלום הזה הביא את יוסף למלך במצרים להגביר את יניקתם כדלעיל, ובסופו של דבר יצאו הפרות הדקות המרמזות על השור דקדשה שיצא מהנילוס, ובטל את יניקת מצרים.

וכן מצינו בזהר (מקץ קצד) "ויפרעה חלם והנה עמד על היאר", זה יוסף, בגלל שאותו נהר שנמשך ויוצא הוא משקה וזן לכל, ויוסף הוא נהר להתברך כל ארץ מצרים בגללו, וכן בארנו לעיל שהפרות השמנות שיצאו מהיאור מתארות

את הכח להפריד שור מחמור. וכן רואים שהתורה מאריכה מאד לספר את כל תולדות שבט לוי עד משה ואהרן ומיד אחר כך כתוב (שמות ו, כו) **"הוא אהרן ומשה אשר אמר ה' להם הוציאו את בני ישראל מארץ מצרים על צבאתם" הם המדברים אל פרעה מלך מצרים וגו'**, וכן הדבר הראשון שמשה היה צריך לעשות כשיצא בפעם הראשונה לגאל את עם ישראל היה חתוך הערלה, כמו שכתוב (שם ד, כה) **"ותכרת את ערלת בנה"**, דהקדוש ברוך הוא רמז לו שזו בעצם הפעלה שהוא הולך לעשות ברוחניות. וכן כשמשה יצא בפעם הראשונה לגאל את עם ישראל כתוב (שמות ד, כ) **"ויקח משה את אשתו ואת בניו וירכבם על החמור"** ומבאר רש"י **"על החמור"** וכו' והוא שעתיד מלך המשיח להגלות עליו שנאמר **"עני ורוכב על חמור"**, דרכיב על החמור מרמזת על השליטה עליו, שלא יעשה כרצונו, כדבארנו במאמר 'עני ורוכב על חמור'.

כתוב (בראשית ג, כה) **"וישב יוסף את בני ישראל לאמר פקד יפקד אלהים אתכם והעלתם את עצמתי מזה"**. נראה דיוסף קשר בין גאלת ישראל להעלאת עצמותיו לרמז ששני הדברים קשורים זה לזה, היינו

מצינו בזהר (תשא קצב:) שזווג שור וַחֲמֹר דקלפה הוא בבחינת זווג יסוד ומלכות דקלפה, ומבאר לדברינו דשור הוא בחינת יסוד, וַחֲמֹר הוא בבחינת הערלה השייכת לעטרת היסוד שהיא בבחינת מלכות, וכן חמור יש בו את תכונת הבטול השייכת למלכות, ויוסף פחד משמעון ולוי שמא יוכלו להתגבר עליו ועל המצרים, דרך הפרדת בחינת השור מבחינת החמור כמו שעשו בשכם. והוא ידע שאין זה הזמן לעשות זאת, לכן הוא הפריד את שמעון מלוי, וביציאת מצרים, משה שבא משבט לוי הפריד את השור מהחמור, בזכות העבודה של בני ישראל שהתקשרו עם היסוד דקדשה, כפי שבארנו שבני ישראל עשו מצוות דם פסח ודם מילה להתקשר עם היסוד דקדשה, וזכו לגאלה דרך חבור יסוד ומלכות כדבארנו במאמר 'חשמל אות'. וכן שור וַחֲמֹר בגימטריא עטרת היסוד עם המלים, דשם הם מתחברים.

וכן רואים שהתורה רמזה בלדת משה את הסבא לוי (שמות ב, א) **"וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי"**, ומדוע התורה כותבת בדרך רמז ולא וילך עמרם ויקח את יוכבד, אלא לרמז שגאלת ישראל תבא דרך לוי שיש לו

וְכֵן נראה שמיד אחרי קריעת ים סוף כתוב (שמות טו, כב) **"וַיִּסַּע מֹשֶׁה אֶת יִשְׂרָאֵל מִיַּם סוּף וַיֵּצְאוּ אֶל מִדְבַּר שׁוֹר"**, לרמז שעכשיו יש להם את בחינת השור דקדשה להתקשר עמו. וכן מובא ברבנו בחיי שם **"וַיֵּצְאוּ אֶל מִדְבַּר שׁוֹר"**, נקרא **מִדְבַּר שׁוֹר** על שם הסתכלות החכמה פי על פן נקראו **יִשְׂרָאֵל בְּשֵׁם יְשׁוּרוּן**, וזה מלשון **"אשורנו"**, והנה **יִשְׂרָאֵל** היו הולכים ממעלה למעלה מחיל אל חיל מים סוף שהשיגו שם כבוד שכינה אל **מִדְבַּר שׁוֹר** ששם היו מסתכלין ונכנסין לפרדס מה שראו על הים. נראה דישורון המסמל את היסוד דקדשה, מרמז על בחינת שור שביסוד, שדרכו מתקשרים לקדוש ברוך הוא ומשיגים את החכמה, ובגוי ישראל שיצאו מים סוף והוציאו סופית את השור, זכו להתקשר עם בחינת שור שביסוד. וכן מצינו קשר בין השייכה שאמרו בגוי ישראל אחר קריעת ים סוף ברוח הקדש, לבחינת שור. כמובא בפרק שיכה, שור אומר **"אז ישיר משה ובגוי ישראל את השיכה הזאת ליהנה ויאמרו לאמר אשיכה ליהנה פי גאה גאה סוס ורכבו רמה בים"**. וכפי שבארנו

שצריך להוציא את השור מהחמור כדי לצאת ממצרים. וכן ביציאה הסופית של בני ישראל ממצרים בים סוף, מצינו במדרש (תנחומא נשא ל) **מה ראה הים וינס ראה ארוננו של יוסף**, ומבאר לדברינו דבזכות שהוציאו את יוסף זכו בני ישראל לצאת ממצרים, ובלי זה לא היו יכולים לצאת.

מְצִינּוּ במדרש (ילקוט וישב קמו) שמעון איש קטרון אומר בזכות עצמותיו של יוסף קרע הים לפני ישראל, שנאמר **"הים ראה ויננס"**, בזכות **"וַיֵּצֵא הַחוּצָה"**, ומבאר לדברינו דבזכות שיוסף עמד בנסיון עם אשת פוטיפר ולא נתן לחמור להתחבר לשור, זכו ישראל לנתק את השור מהחמור לגמרי בקריעת ים סוף.

וְכֵן מובא בספר 'תפארת יהונתן' (שמות) שיוסף השביע את בני ישראל שלא יצאו ממצרים קודם הזמן, וכשהארון שלו יצוף על הנילוס, זה סמן שהגיע הזמן, ולכן נקרע הים כשראה את ארוננו של יוסף, דאם ארוננו של יוסף כאן, זה סמן שהגיע הזמן. ומבאר לדברינו שיציאת עצמות יוסף השור מהחמור, היא סמן שהגיע הזמן, וזה הכרחי לצרכי היציאה ממצרים, ולקריעת ים סוף.

מכירת יוסף שהתחילה בקנאת האחים. [עין במהרש"א (סוטה יג:) שמתקשה מדוע רש"י (בראשית מח, כב), מבאר שיוסף נקבר בשכם בגלל שיעקב נתן לו את שכם, ורש"י אינו מזכיר את טעם הגמ' שהיה פאן תקון למכירת יוסף, ולפי דברינו מישב שהכל טעם אחד].

מובא בספר 'בן איש חי' (שנה ראשונה צו לב) שאכילת **כרפס** מתקנת את מכירת יוסף ואת טבילת הכתנת **פסים** בדם. [כר הוא לשון **מכירה**, ופס הוא לשון **פסים**]. נראה דכיון שבכל שנה יש בחינה של יציאת מצרים מחדש, כמובא במשנה (פסחים קטז:) **בכל דור דור חוב אדם לראות את עצמו כאלו הוא יצא ממצרים**, צריך גם לעשות מחדש תקון למכירת יוסף.

וכן מובא בספר 'פמוצא שלל רב' בשם ה'בן איש חי' שבגליל פסח מטבילין שתי פעמים, אחד כנגד טבילת כתנת יוסף בדם, שבזה התחילה הגלות, ואחד כנגד "וטבילתם בדם אשר בסף", שבזה התחילה הגאולה. נראה להוסיף דבארנו במאמר 'חשמל דם' ש**כרפס** הוא אותיות **ס' פרך**, ו**חרוֹסֶת** אותיות **ס' חרות**, ומרמזים על ששים ריבוא ישראל שעבדו בפרך ויצאו לחרות, ולכן

במאמר 'חשמל עוף' ששירה שיכת לבחינת יסוד.

מקשה ה'בעל הטורים' (בראשית נ, כח) מדוע יוסף השביע את כל ישראל להעלות עצמותיו ולא השביע רק את בניו, כמו שאר השבטים, ומישב על פי הגמ' (סוטה יג:) **אמר ר' חמא בר חנינא משכם גנבוהו ולשכם נחזיר אבדתו**, היינו שקבורת יוסף בשכם היתה תקון על מכירת יוסף, ולכן כל בני ישראל היו צריכים להשתתף בזה, ומבאר לדברינו דיוסף רמז להם שצריך להוציא את השור מהחמור לצרך יציאת בני ישראל ממצרים ולתקן בזה את מכירת יוסף, וזה שיד לכל ישראל. וכן נראה דיש רמז במה שיוסף אמר לאחים "והעלתם את עצמתי מזה", שזה יהיה תקון על מכירת יוסף ששם כתוב (בראשית לז, יז) "נסעו מזה", דמובא שם ב'דעת זקנים' שנסעו מהאחונה של "ב שבטים כמנין ז"ה, ויוסף רמז להם שיעשו תקון לזה. וכן מצינו במדרש (ב"ר צז, ו) על הכתוב (בראשית מח, כב) **"ואני נתתי לך שכם אחד על אחיך"** שיעקב נתן ליוסף את העיר שכם, ונראה דבזה שהאחים הסכימו עם המתנה הזאת וקברו אותו בשכם ולא קנאו ביוסף כמו במתנת הכתנת פסים, היה פאן תקון משלם לכל שרש

מְצִינּוּ בַגֹּמ' (ב"ק כח:) וְנִפְלַ שְׁמָה שׁוֹר
או חמור" שור ולא אדם
חמור ולא כלים. נראה דלכן לומדים

אדם משור, דשור הוא בחינת יסוד,
ואדם מסמל את היסוד כדבארנו
במאמר 'חשמל דם', וכלים לומדים
מחמור, דכלים מסמלים את המלכות,
וחמור מסמל את המלכות. עין במאמר
'סוד החצי' שהבאנו מהלק"ת להאריז"ל
(תצא ע' רעה) שבקדשה הזכר הוא בבחינת
חסד והנקבה היא בבחינת גבורה,
ויבקלפה ההיפך. ולפי זה מובן מדוע
השור שהוא בסוד גבורה דקלפה הוא
בחינת זכר, והחמור שהוא בסוד חסד
דקלפה הוא בבחינת נקבה. וכן מובא
ב'פרק שירה' שחמור אומר את הפתוב
המרמז את כל הספירות עד המלכות
(דבה"א כט, יא) **"לך יהנה הגדלה
והגבורה והתפארת והנצח וההוד
כי כל בשמים ובארץ לך יהנה
הממלכה והמתנשא לכל לראש"**.

מְצִינּוּ בַגֹּמ' (ב"ק נד:) שלומדים דין
פריקה בכל בעלי החיים,
מהפסוק שנאמר על חמור (שמות כג, ה)
**"כי תראה חמור שנאך רבץ תחת
משאו וחדלת מעזב לו עזב תעזב
עמו"**. וכן מובא שם שלומדים דין
חסימה בכל בעלי החיים מהפסוק
שנאמר על שור (דברים כה, ד) **"לא**

טבילת הכרפס מרמזת על תחלת
השעבוד בפרך, וטבילת החרוסת
מרמזת על היציאה לחרות.

מְצִינּוּ בַזֶּהר (וישב קפד) שאחי יוסף
היו צריכים לשלוט על יוסף
ולמכרו, דאם יוסף היה יורד למצרים
בדרך אחרת, המצרים היו שולטים על
ישראל לעולם, ולא היה שני לצאת
משם, וכיון שהאחים שלטו על יוסף
בתחילה ויוסף הוא כביכול עבד שלהם,
הם שלטו על כל מצרים, ונכלו לצאת
משם בסופו של דבר. נראה דיש כאן
רמז לדברינו דכיון שהאחים היו אלו
שחברו שור לחמור במצרים, היה להם
את הכח לעשות תשובה ולהפריד
בסופו של דבר את השור מהחמור
ולצאת ממצרים, ואם המצרים היו
מחברים בעצמם את השור לחמור לא
היה שני שבני ישראל יפרידו את זה
אחר כך. וכן מצינו במדרש (ב"ר צד, א)
שיהודה שרף את העגלות שפרעה שלח
להביא את יעקב, והשאיר את העגלות
שיוסף שלח. וכמבאר בדברינו לעיל
שעגלות אלו רמזו על יניקת מצרים
מהשור של יוסף שהוא בסוד עגל,
ויהודה לא רצה שלפרעה יהיה חלק
בירידה למצרים ובחבורי השור וחמור,
אלא שהכל יהיה בין האחים לבין יוסף.

ויששכר, דתורה היא בחינת יסוד הנרמז בשור וביוסף, וצדקה שיבת לעטרת היסוד כדבארנו במאמר 'חשמל תורה', לכן מי שעוסק בתורה ובגמילות חסדים מתקשר לשור וחמור של יוסף ויששכר, ולכן הפסוק מרמז על הזריעה שיש בצדקה דנתינת צדקה היא בחינת זרע שבא מעטרת היסוד למלכות, כדבארנו במאמר שם.

מובא בספר גלות ישמעאל מהרה"ג ר' מרדכי נויגרשל שליט"א שהדודאים יצרו קשר בין יוסף השור, ליששכר החמור, דלאה שכרה את יעקב עבור הדודאים ונולד יששכר, ובזכות הדודאים שרחל אכלה, נולד יוסף. ומבאר לדברינו דבצד הקדשה יש חבר תמידי בין השור לחמור, המסמלים יסוד ומלכות, וכל מי שעוסק בתורה ובגמילות חסדים מעורר את זה כדלעיל, מה שאין כן בקלפה, אסור שיהיה חבר בין השור לחמור כדלעיל. וכן בארנו במאמר 'עולם השמיני' שהדודאים שכינים לבחינת דודי השיך לעולם השמיני, ששם אין אחיזה לקלפה כלל, ולפי זה מבאר מדוע הדודאים חברו את השור והחמור דקדשה, וקשרו ביניהם לנצח. וכן האור השמיני של חנכה דחה את

תחסם שור בדישו. ומבאר לדברינו דפעלת החרישה והדישה מסמלת את פעלת היסוד הנרמז בשור, כמובא בשו"ע (י"ד קפה, ד) שפעלת היסוד נקראת בשם **דש**. וכן מצינו בזהר חדש (שה"ש עו.) שפעלת היסוד היא בבחינת כריה וחציבה, כמו שעושים חור באדמה. וכן מצינו בגמ' (יבמות ד.) שלומדת את הפסוק של שור על פעלת הזכר בזיווג. **אמר ר' אלעזר משום רבי אלעזר בן עזריה מנין ליבמה שנפלה לפני מכה שחין שאין חוסמין אותה, שנאמר "לא תחסם שור בדישו", וסמין ליה "כי ישבו אחים יחדו"**. מאידך דין פריקת משא כבד נרמז בתורה על חמור המסמל את המלכות, דתפקיד המלכות הוא לשאת את משא העם.

מצינו בגמ' (ב"ק יז.) **אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי מאי דכתיב "אשריכם זורעי על כל מים משלחי רגל השור והחמור" כל העוסק בתורה ובגמילות חסדים זוכה לנחלת שני שבטים, שנאמר "אשריכם זורעי" ואין זריעה אלא צדקה שנאמר זרעו לכם לצדקה, ומבאר רש"י נחלת שני שבטים יוסף ויששכר, נראה דלכן תורה וחסד מקשרים לבחינת שור וחמור של יוסף**

כְּדַבְּאֲרֵנוּ בְּמֵאֵמֶר 'חֲשַׁמֶּל תּוֹרָה', לְכֵן
הִיא כְּנֶגֶד אָדוּם הַשׁוֹר, וּתְפִלָּה הִיא
בְּחִינַת עֶטְרַת הַיְסוּד, כְּדַבְּאֲרֵנוּ בְּמֵאֵמֶר
שָׁם, לְכֵן הִיא כְּנֶגֶד יִשְׁמַעֵאל הַחִמּוֹר.

וְכֵן מוּבָא בְּסֵפֶר 'גְּלוּת יִשְׁמַעֵאל'
שְׁחֲרַבְנוּ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הִיָּה דְרַךְ
חֲבוּר שׁוֹר וּחְמוֹר דְּקַלְפָּה, וּמְרַמֵּז
בְּמִדְרָשׁ (איכ"ר א, נח) **עוֹבְדָא הָוָה בְּחַד
בַּר נֶשׁ דְּהוּוּ קָא רְדִי, גַּעַת חֲדָא
תּוֹרְתִיהָ, עֲבַר עֲלוּי חַד עֲרַבִי, אָמַר
לִיה מָה אַתָּה, אָמַר לִיה יְהוּדָאֵי אָנָּא,
אָמַר לִיה שְׂרִי תּוֹרְךָ וְשְׂרִי פְדִינְךָ,
אָמַר לִיה לְמָה, אָמַר לִיה דְּבֵית
מִקְדָּשׁוֹן דִּיהוּדָאֵי חֲרַב. הִיָּינוּ שְׁהַשׁוֹר
שֶׁל הִיְהוּדִי גָעָה, וְהַעֲרַבִי שֶׁהוּא בְּחִינַת
חִמּוֹר אָמַר שְׁנַחֲרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ,
וּמִבְּאֵר לְדַבְּרֵינוּ דְּבַחֲרַבְנוּ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ
נִתְרַחַק הַיְסוּד דְּקַדְשָׁה מֵהַמְּלָכוּת, לְכֵן
הַמִּדְרָשׁ מְסַפֵּר אֶת הַסְּפּוּר עַל הַעֲרַבִי
הַמְּסַמֵּל אֶת הַחִמּוֹר דְּקַלְפָּה, שֶׁהִתְחַבֵּר
לְשׁוֹר שֶׁל הִיְהוּדִי הַמְּרַמֵּז עַל הַשׁוֹר
דְּקַדְשָׁה, וְסֵפֶר עַל הַחֲרַבְנוּ.**

חֲבוּר הַשׁוֹר וּחְמוֹר דְּקַלְפָּה שֶׁל קַלְפַּת
וְנוֹן כְּדַלְעִיל. וּמְרַמֵּז בְּמִדְרָשׁ (חזית)
**"הַדּוּדָאִים נִתְּנוּ רִיחַ" זֶה רְאוּבֵן
שֶׁהֲצִיל אֶת יוֹסֵף, וְעַל פְּתַחֲנוּ כָּל
מְגִדִים" זֶה נֵר חֲנֻכָּה.** הִיָּינוּ אוֹתוֹ אוֹר
שֶׁל הַדּוּדָאִים שֶׁקָּשַׁר בֵּין רְאוּבֵן לְיוֹסֵף,
שֶׁהֵם הַשׁוֹר וְהַחִמּוֹר דְּקַדְשָׁה, הִבִּיא לָנוּ
אֶת הָאוֹר שֶׁל חֲנֻכָּה שֶׁבִטַּל אֶת הַחֲבוּר
שֶׁל הַשׁוֹר וּחְמוֹר דְּקַלְפָּה. וְכֵן מְצִינוּ
בְּגִמ' (עֵירוּבִין כ"א): **"וְעַל פְּתַחֲנוּ כָּל
מְגִדִים", אֵלּוּ בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל
שֶׁאוֹגְדוֹת פְּתַחֲיָהוּן לְבַעֲלֵיהֶן.**

וְכֵן מוּבָא בְּסֵפֶר 'גְּלוּת יִשְׁמַעֵאל'
שֶׁיִשְׁמַעֵאל הַמְּסַמֵּל אֶת הַחִמּוֹר
דְּקַלְפָּה הוּא בְּחִינַת תְּפִלָּה דְּקַלְפָּה, כְּמוֹ
שֶׁכְּתוּב עַל יִשְׁמַעֵאל (בְּרַאשִׁית כ"א, יז) **"כִּי
שָׁמַע אֱלֹהִים אֶל קוֹל הַנְּעַר".** וְאָדוּם
הַמְּסַמֵּל אֶת הַשׁוֹר דְּקַלְפָּה, הוּא בְּחִינַת
חֲכָמָה דְּקַלְפָּה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (עוֹבְדִיה א, ח)
**"וְהָאֲבֹתַי חֲכָמִים מְאֹדוֹם וְתַבּוּנָה
מֵהָרַע עֲשׂוּ",** וְעַל יְדֵי תּוֹרָה וּתְפִלָּה
דְּקַדְשָׁה מְנַצְּחִים אוֹתָם. וּמִבְּאֵר
לְדַבְּרֵינוּ דְּתּוֹרָה הִיא בְּחִינַת יְסוּד

זְמַרֵי בֶן סְלוּא חֲבֵר שׁוֹר לְחִמּוֹר

(בְּרַאשִׁית מו, י) וְשֶׁאוֹל הוּא זְמַרֵי דְעֶבֶד
עוֹבְדָא דְכְּנַעְנָאֵי בְּשֵׁטִים. וּמִבְּאֵר
רש"י שֶׁאוֹל בֶּן הַכְּנַעְנִית, בֶּן דִּינָה

מְצִינוּ בְּגִמ' (סַנְהֵדִין פ"ב:) שֶׁזְמַרֵי בֶן
סְלוּא הוּא שֶׁאוֹל בֶּן הַכְּנַעְנִית.
וְכֵן מְצִינוּ בְּתַרְגוּם יוֹנָתָן בֶּן עוֹזִיאֵל

לְעוֹלָם. וְדִינָה שְׁלֵא רָצְתָה לְצֵאת מִבֵּית שְׂכָם וְנִעֲנְשָה שֶׁהוֹלִידָה אֶת שְׂכָם, וְחִזְרָה בְּגִלְגוּל כְּזָבִי וְנִבְעָלָה שׁוֹב לְשְׂכָם שֶׁהוּא זְמַרִי. וְכֵן מְצִינּוּ בַּמִּדְרָשׁ (ב"ר פ, ה) **"וַיֵּרָא אֵתָה שְׂכָם בֶּן חֲמוֹר" ר' שְׁמוּאֵל בַּר נַחֲמָן אָמַר שְׁגֵלָה בָּהּ דְרוּעָה.** רוֹאִים שְׁדִינָה לֹא נִזְהָרָה בְּצִנְיָעוֹת כְּדָבְעִי. וְעוֹד מְצִינּוּ בַּמִּדְרָשׁ (שם פ, א) **לֵית אֵתָתָא זְנִיָא עַד דְּבִרְתָּה זְנִיָא, אָמְרוּ לִיה אַם כֵּן לָאָה אָמְנוּ זִוְנָה הִיתָה, אָמַר לָהֶם "וַתֵּצֵא לָאָה לְקִרְאָתוֹ", יֵצֵאת מְקַשְׁטָת כְּזִוְנָה, לְפִיכֵךְ "וַתֵּצֵא דִינָה בַת לָאָה".**

וְכֵן מוֹבָא בְּרַמ"ע מִפְּאֲנוּ (גִּלְגוּלֵי נִשְׁמוֹת אוֹת ד') שְׁדִינָה הִתְגַּלְגְּלָה בַּחֲמוֹרוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹסִי דָּמֵן יוֹקֶרֶת, שֶׁהִיָּה נִזְהָר מְאֹד בְּעֵינֵינִי בֵּין אָדָם לַחֲבֵרוֹ לֹא לְקַחַת כְּלוּם מִשָּׁל אַחֵר, כְּמוֹבָא בְּגַמ' (תַּעֲנִית כד.) וְכֵן הִפְתּוּב שְׁמוּכִיח אֶת שְׁמַעוֹן וְלוֹי עַל מְכִירַת יוֹסֵף (בְּרַאשִׁית מֵט, ה) **"שְׁמַעוֹן וְלוֹי אַחִים וְגו' וּבְרַצְנָם עָקְרוּ שׁוֹר: אַרְוֹר אֶפֶס כִּי עַז", ס'ת זְמַרִי".**

מוֹבָא בְּסִפְר 'חֲסֵד לְאַבְרָהָם' (מַעֲיָן ה נהר כה) בְּשֵׁם הָאֲרִיז'ל (סִפְר הַגִּלְגוּלִים פֶּרֶק ס"ז) **זְמַרִי נִתְגַּלְגַּל בְּר' עֲקִיבָא, וְהַכ"ד אֶלְף שְׁמַתּוֹ בְּמַגְפָּה הָיוּ הַכ"ד אֶלְף תְּלַמִּידִים שֶׁל ר' עֲקִיבָא שְׁמַתּוֹ בֵּין פֶּסַח לְעֶצְרָת. וְאַשְׁת טוֹרְנוֹסְרוּפוֹס הִיתָה גִּלְגוּל**

שְׁנִבְעָלָה לְכַנְעֲנִי, כְּשֶׁהֲרִגוּ אֶת שְׂכָם לֹא הִיתָה דִינָה רוּצָה לְצֵאת עַד שֶׁנִּשְׁבַּע לָהּ שְׁמַעוֹן שִׁישְׂאָנָה. נִרְאָה דְלָכֵן מִיַּחְסִים אֶת שְׁאוּל לְשְׂכָם בֶּן חֲמוֹר שֶׁהִיָּה כְּנַעֲנִי, אֵף עַל פִּי שֶׁהוּא הִיָּה בֶּן שֶׁל שְׁמַעוֹן וְדִינָה, דְכִיּוֹן שֶׁהוּא הִיָּה זְמַרִי בֶּן סְלוּא שְׁפָגַם בִּיסוּד בְּמַעֲשֵׂה עִם כְּזָבִי בַת צוֹר, זֶה מִרְאָה שְׁנִדְבָקָה בּוֹ קִלְפַת שְׂכָם שֶׁהִיא הָעֵרְלָה כְּדִלְעִיל. וְהוּא קָבַל טְמָאָה זֹו מֵאֲמוֹ דִינָה, שְׁנִדְבָקָה בָּהּ מִטְּמֵאת שְׂכָם בֶּן חֲמוֹר וְהָעֵבֶרִיָּה אֵלָיו. לָכֵן מִיַּחְסִים אוֹתוֹ לְבַחֲיִנַת הַכְּנַעֲנִי שְׁבָאָמוּ, וְקוֹרְאִים לוֹ **"שְׁאוּל בֶּן הַכְּנַעֲנִית".** וְכֵן מוֹבָא בְּסִפְר 'עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל' (פִּנְחָס) בְּשֵׁם הָאֲרִיז'ל שְׁזְמַרִי הִיָּה גִּלְגוּל שְׂכָם בֶּן חֲמוֹר, וְכְזָבִי הִיתָה גִּלְגוּל דִינָה, וּמִבְּאָר לְדַבְּרֵינוּ דְטְמֵאת שְׂכָם וְדִינָה חִזְרָה שׁוֹב בְּטְמֵאת זְמַרִי וְכְזָבִי.

שְׁמַעֲתִי מִהֲרָה"ג ר' מִשָּׁה אַרְמוֹנִי שְׁלִיט"א שִׁיּוּצָא לְדַבְּרֵינוּ שְׁשְׁמַעוֹן שֶׁהֲרַג אֶת שְׂכָם בֶּן חֲמוֹר הוֹלִיד אוֹתוֹ שׁוֹב כְּשֶׁנִּשְׂא אֶת דִינָה וְנוֹלַד זְמַרִי שֶׁהִיָּה גִּלְגוּל שְׂכָם. נִרְאָה דְזֶה הִיָּה עֵנֶשׁ לְשְׁמַעוֹן עַל מְכִירַת יוֹסֵף, דְּבַמְכִירַת יוֹסֵף שְׁמַעוֹן פָּגַם אֶת הַתְּקוּן שֶׁעָשָׂה כְּשֶׁהֲרַג אֶת שְׂכָם, וְהַתְּבַרֵר שֶׁלֹּא הִיתָה שׁוֹם תּוֹעֵלַת בְּהֲרִיגַת שְׂכָם, לָכֵן הוּא נִעֲנַשׁ שֶׁהִיָּה צָרִיךְ לְהַחֲזִיר אֶת שְׂכָם

כְּזָבִי עֲצָמָה, וְנִתְגִּיֶרָה וְזָכְתָה לְהַעֲמִיד אֶת יְשִׁיבְתּוֹ. רואים שְׁזַמְרִי וְכְזָבִי נִתְגַּלְגְּלוּ בְרַבִּי עֲקִיבָא וְאִשְׁתּוֹ וּבָזָה נִתְקַנְנָה. נִרְאָה דְרַבִּי עֲקִיבָא שְׁהִיָּה מַעֲשֶׂרָה הַרוּגִי מַלְכוּת לְכַפֵּר עַל חֲטָא מְכִירַת יוֹסֵף, כִּפָּר גַּם עַל חֲטָא זְמַרִי בֶן סְלוּא שְׁהִיָּה אוֹתוֹ חֲטָא שֶׁל חֶבֶר שׁוֹר לַחֲמוֹר. וְכִפָּר גַּם עַל הַחֲטָא שֶׁל שְׂכָם בֶּן חֲמוֹר בְּגִלְגּוּלוֹ הַרְאִישׁוֹן, שְׁהִיָּה אוֹתוֹ חֲטָא שֶׁל חֶבֶר שׁוֹר לַחֲמוֹר. וּבִאֲמַת גַּם עַל רַבִּי עֲקִיבָא מְצִינּוּ שְׁהִיָּה בְּבַחֲיִנַת חֲמוֹר, כַּמּוּבָא בְּ'לְקוּטֵי תוֹרָה' לְהַאֲרִיז"ל (ויחי קיד) **בָּא נִשְׁמַת יִשְׁשַׁכֵּר בְּרַבִּי עֲקִיבָא [בְּעֵבוֹר], לְכֹן אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא מִי יִתֵּן לִי תִלְמִיד חֲכָם וְאֶנְשִׁכֶּנּוּ כַּחֲמוֹר.** אָמְרוּ לוֹ תִלְמִידֵי, **רַבִּי, אָמַר, כְּכָלֵב.** וְכֹן מוּבָא שֶׁם שְׂשָׁכָם בֶּן חֲמוֹר אָמַר לְשׁוֹן **"אֶת",** (בראשית לד, יב) **"וְתַנּוּ לִי אֶת הַנְּעִרָה לְאִשָּׁה".** כִּינֵן שְׂרַבִּי עֲקִיבָא דוֹרֵשׁ אֶת כָּל אֶתִּין שְׁבַתוֹרָה. וְכֹן מוּבָא שֶׁם עַל הַכְּתוּב שֶׁנֶּאֱמַר אַחֲרֵי שֶׁהֲרִגוּ אֶת אֲנָשֵׁי שְׂכָם (בראשית לה, א) **"וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל יַעֲקֹב קוּם עֲלֵה בֵּית אֱלֹהֵי רָת עֲקִיבָא".** וְכֹן מוּבָא בְּסִפְרֵי הַגְּלוּלִים לְהַאֲרִיז"ל (פ"ט) **שֶׁעֲקִיבָה בֶּן יוֹסֵף עִם רַבִּי אוֹתִיּוֹתָיו בְּגִימְטְרִיא זְמַרִי בֶּן סְלוּא.**

תְּשַׁעָה מֵהַתְּנָאִים הָיוּ גִלְגּוּל הַשְּׂבָטִים, חוּץ מִרַבִּי עֲקִיבָא. **וְכֹן מוּבָא בְּסִפְרֵי 'לְקוּטֵי שׁוֹשְׁנִים' מְהַר"ש אוֹסְטְרוֹפֹלִי (פסחים מט) שְׂרַבִּי עֲקִיבָא לֹא הָיָה גִלְגּוּל אֶחָד הַשְּׂבָטִים אֲלָא גִלְגּוּל שְׂכָם בֶּן חֲמוֹר, וְכִמּוֹ שְׂשָׁכָם בֶּן חֲמוֹר הָיָה גַם בְּבַחֲיִנַת חֲמוֹר וְגַם בְּבַחֲיִנַת כָּלֵב, כְּדֹלְעִיל, כִּן הָיָה רַבִּי עֲקִיבָא כְּשֶׁהִיָּה עִם הָאֲרָץ, וּמְרַמֵּז בְּגַמְ' (פסחים מט): **תַּנְיָא, אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא, כְּשֶׁהִיָּיתִי עִם הָאֲרָץ, אִמְרַתִּי, מִי יִתֵּן לִי תִלְמִיד חֲכָם וְאֶנְשִׁכֶּנּוּ כַּחֲמוֹר.** אָמְרוּ לוֹ תִלְמִידֵי, **רַבִּי, אָמַר, כְּכָלֵב.** וְכֹן מוּבָא שֶׁם שְׂשָׁכָם בֶּן חֲמוֹר אָמַר לְשׁוֹן **"אֶת",** (בראשית לד, יב) **"וְתַנּוּ לִי אֶת הַנְּעִרָה לְאִשָּׁה".** כִּינֵן שְׂרַבִּי עֲקִיבָא דוֹרֵשׁ אֶת כָּל אֶתִּין שְׁבַתוֹרָה. וְכֹן מוּבָא שֶׁם עַל הַכְּתוּב שֶׁנֶּאֱמַר אַחֲרֵי שֶׁהֲרִגוּ אֶת אֲנָשֵׁי שְׂכָם (בראשית לה, א) **"וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל יַעֲקֹב קוּם עֲלֵה בֵּית אֱלֹהֵי רָת עֲקִיבָא".** וְכֹן מוּבָא בְּסִפְרֵי הַגְּלוּלִים לְהַאֲרִיז"ל (פ"ט) **שֶׁעֲקִיבָה בֶּן יוֹסֵף עִם רַבִּי אוֹתִיּוֹתָיו בְּגִימְטְרִיא זְמַרִי בֶּן סְלוּא.****

[עֵינֵן בְּסִדְרֵי הַדּוֹרוֹת' עַרְךְ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, שְׂרַבִּי אֱלִיעֶזֶר הַגְּדוֹל הָיָה גִלְגּוּל רְאוּבֵן בֶּן יַעֲקֹב, וְנִרְמַז בְּכְתוּב שֶׁנֶּאֱמַר עַל רְאוּבֵן, **"כַּחֲסִי וְרֵאשִׁית אוֹנִי"**

בְּגִימָטְרִיא זֶה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן הוֹרְקָנוֹס, וּבִסְפָר 'דְּבָרִים נְחֻמָּדִים' מֵה'בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר' (סנהדרין סח) מְבַאֵר שְׂרַבִּי אֱלִיעֶזֶר לֹא הָיָה מַעֲשֶׂה הַרוּגֵי מַלְכוּת, כִּינּוּן שְׂרַאוּבֵן לֹא חָטָא, וְלָכֵן הוּא אָמַר עַל חֶבְרֵי שְׁלֹא בָאוּ לְלַמֵּד מִמֶּנּוּ, תַּמָּה אֲנִי אִם יָמוּתוּ מִיַּתֵּת עֲצָמוֹ, וְעַל רַבִּי עֲקִיבָא שְׁלַךְ קֶשֶׁה מִשְׁלָהוֹ, לְרַמֵּז לָהֶם שְׁלֹא לְמַדוּ מִמֶּנּוּ בַּגְּלָגוּל הַקּוֹדֵם שְׁלֹא לִפְגַּע בְּיוֹסֵף.

כְּתוּב (בראשית מט, ה) "שְׁמַעוֹן וְלוֹי אַחִים כְּלִי חֲמָס מְכַרְתֵּיהֶם: בְּסֻדָּם אֵל תְּבֹא נַפְשִׁי בְּקַהְלָם אֵל תַּחַד כְּבֹדִי כִּי בְּאָפֶם הֲרָגוּ אִישׁ וּבְרָצִנָם עָקְרוּ שׁוֹר" וּמְבַאֵר רַש"י "בְּסֻדָּם אֵל תְּבֹא נַפְשִׁי" זֶה מַעֲשֶׂה זְמַרִי וְכו', "כִּי בְּאָפֶם הֲרָגוּ אִישׁ" אֵלוֹ חֲמוֹר וְאֲנָשֵׁי שְׂכָם וְכו', "וּבְרָצִנָם עָקְרוּ שׁוֹר" רָצוּ לַעֲקוֹר אֶת יוֹסֵף, רוֹאִים שֶׁהַפְּסוּק מְקַשֵּׁר אֶת שְׁמַעוֹן וְלוֹי בְּמַעֲשֶׂה זְמַרִי, וּבִהְרִיגַת הָעִיר שְׂכָם, וּבְמַכִּירַת יוֹסֵף, וּמְבַאֵר לְדְבָרֵינוּ דְּבִהְרִיגַת שְׂכָם הֵם הַפְּרִידוֹ אֶת הַשׁוֹר מִחֲמוֹר, וּבְמַכִּירַת יוֹסֵף חֶבְרוּ אֶת הַשׁוֹר לַחֲמוֹר, וְזְמַרִי שׁוֹב חֶבֶר אֶת הַשׁוֹר לַחֲמוֹר, וּפְנִיחַס הַפְּרִיד. וְכֵן מְצִינּוּ בְּזֶהֱרַח חֲדָשׁ (רות צו.) שְׁכָל אָדָם הַפּוֹגֵם בְּיִסוּד עוֹבֵר עַל "לֹא תַחַרֵּשׁ בְּשׁוֹר וּבַחֲמוֹר יַחְדָּר".

מְצִינּוּ בְּמַדְרָשׁ (במדב"ר כא, ג) זְמַרִי בֶן סְלוּא אָבִיו קָנָא עַל הַזְנוּת תַּחֲלָה "וַיִּקְחוּ שְׁנֵי בְנֵי יַעֲקֹב שְׁמַעוֹן וְלוֹי", וְזֶה פֶרֶץ גָּדֵר שְׂגָדָר אָבִיו. רוֹאִים שְׁזְמַרִי פָּגַם בַּתְּקוּן שֶׁתְּקַן אָבִיו, וּמְבַאֵר לְדְבָרֵינוּ דְּשְׁמַעוֹן הַפְּרִיד אֶת הַשׁוֹר מִחֲמוֹר, וְזְמַרִי חֶבֶר. וְנִרְאֶה דְלָכֵן הָעֲנִישׁ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת שְׂבֻט שְׁמַעוֹן בְּמִיתָה בְּמַגְפָּה, דְּזֶה שֶׁהַסְּבָא שְׁלָהֶם שְׁמַעוֹן בֶּן יַעֲקֹב גָּזַר מִיַּתָּה עַל אֲנָשֵׁי שְׂכָם עַל פְּגַם הַיִּסוּד שֶׁפָּגְמוּ בְּדִינָה, וְהוּא הַפְּרִיד בֵּין הַשׁוֹר לַחֲמוֹר דְּקַלְפָּה, זֶה מְחַיֵּב אוֹתָם מִיַּתָּה עַל פְּגַם הַיִּסוּד שֶׁפָּגְמוּ עִם בְּנוֹת מוֹאָב וּבְזָה הֵם שׁוֹב חֶבְרוּ אֶת הַשׁוֹר וְהַחֲמוֹר דְּקַלְפָּה, הַיּוֹת שֶׁהֵם נִתְּנוּ כַּח מִהַיִּסוּד דְּקַדְוָשָׁה לְבַלְעֵם הַרוֹכֵב עַל חֲמוֹר, בְּסוּד הַחֲמוֹר דְּקַלְפָּה. [עֵינֵי בְּסֻדָּם עֵמֶק הַמֶּלֶךְ פְּרִשְׁתַּבְּלָק, שְׁחַמּוֹרוֹ שֶׁל בַּלְעָם הָיָה גְלָגוּל יִשְׁמַעְאֵל הַחֲמוֹר דְּקַלְפָּה]. וּבְזֶה שֶׁפִּינְחַס נִכְדוֹ שֶׁל לוֹי בֶּן יַעֲקֹב שֶׁהוּא גַם גָּזַר מִיַּתָּה עַל אֲנָשֵׁי שְׂכָם, בָּא וּבְצַע אֶת אוֹתוֹ גָּזַר דִּין שֶׁסָּבּוּ עָשָׂה בְּאֲנָשֵׁי שְׂכָם, הֵינּוּ מִיַּתֵּת חֶרֶב, וְהָרַג בְּחֶרֶב אֶת זְמַרִי בֶּן סְלוּא, הוּא שׁוֹב הַפְּרִיד בֵּין הַשׁוֹר לַחֲמוֹר, וּבְזֶה כִּפּוּר פִּינְחַס עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, הַיּוֹת שֶׁהוּא בְּצַע אֶת הַפְּעֻלָּה שֶׁהִיָּתָה צְרִיכָה לְהַעֲשׂוֹת בְּאוֹתוֹ זְמַן. וְכֵן מוּבָא בְּסֻדָּם גְּלָגַל הַחַיִּים' שֶׁהַכְּתוּב

מְצִינּוּ בְגָמ' (חולין קלד:) שְׁבִזְכוֹת שְׁפִנְחָס הִרְג אֶת זְמַרֵי זָכָה לוֹ וּלְבָנָיו בְּמִתְנֹת זְרוּע לְחַיִּים וְקָבָה, וּמְבֹאֵר לְדַבְרֵינוּ דְבִזְכוֹת שְׁפִנְחָס הִפְרִיד שׁוֹר מִחֲמוֹר, וְקָדַשׁ אֶת בְּחִינַת הַשׁוֹר, זָכָה בְּמִתְנֹת הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה שֶׁשָּׂרְשָׁם מִפְּנֵי שׁוֹר שֶׁבְּמִרְכָּבָה. כְּפִי שְׁמוּבָא בְּלֻק"ת לְהָאֲרִיז"ל (פ' ויקרא ע' קפ). וְכֵן שִׁמְעֵתִי מֵהֵרָה"ג ר' יוֹסֵף סוֹפֵר שְׁלִיט"א שֶׁהָאוֹתִיּוֹת שְׁקוּדָם רמ"ח הֵן זל"ק ר"ת זְרוּע לְחַיִּים קָבָה, וְהַכְּתוּב (במדבר כה, ו) **"וַיִּקַּח רַמְח" מְרַמְזוֹ שְׁפִנְחָס לִקַּח זְרוּע לְחַיִּים וְקָבָה.**

כְּתוּב (במדבר כה, יב) **"הֲנִי נִתֵּן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם"**. נִרְאֶה דְּפִנְחָס זָכָה בְּשִׁלְמוֹת הַיְסוּד, **"בְּרִיתִי שְׁלוֹם"**, בְּזְכוֹת שֶׁהוּא מְנַע מִזְמַרֵי לַחֲטָא בְּבִחִינַת מְכִירַת יוֹסֵף וְלִפְגָּם אֶת חֶבֶר הַיְסוּד לְמַלְכוּת. וְכֵן מוּבָא בְּסִפְר 'בֵּית עוֹלָמִים' לְרִ"א חֶבֶר (דף קמט. ד"ה ותאנא), שֶׁהִמְלִיךָ קִנְיָא בְּגִימְטְרִיא יוֹסֵף, וּפִינְחָס הִתְלַבֵּשׁ בְּלְבוּשׁ קִנְיָא שֶׁהוּא בְּבִחִינַת יוֹסֵף הַיְסוּד דְּקָדְשָׁה, כְּשֶׁקִּנְיָא עַל מַעֲשֵׂה זְמַרֵי. וְכֵן מְצִינּוּ בְּזֵהָר חֲדָשׁ (תשא נו:) שֶׁפִּינְחָס בְּקִנְיָאוֹתוֹ חֶבֶר יְסוּד לְמַלְכוּת. וְכֵן מוּבָא בְּשַׁעַר הַגְּלוּלִים' לְהָאֲרִיז"ל (הקדמה לב) שֶׁפִּינְחָס הָיָה גְּלוּל יוֹסֵף.

(במדבר כה, ו) **"וַיִּקַּח רַמְח" אוֹתִיּוֹת חֲמוֹר.** וּמְבֹאֵר לְדַבְרֵינוּ שֶׁיֵּשׁ כְּאֵן רַמְזוֹ שְׁפִנְחָס הִפְרִיד אֶת הַחֲמוֹר דְּקִלְפָּה מֵהַשׁוֹר.

וְכֵן בְּתַחֲלָה, כְּשֶׁבִלְק קָרָא לְבַלְעָם הֶרֹכֵב עַל חֲמוֹר לְבֹא לְקַלֵּל אֶת יִשְׂרָאֵל, הוּא הִמְשִׁיל אֶת עַם יִשְׂרָאֵל לְשׁוֹר, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (במדבר כב, ד) **"וַיֹּאמֶר מוֹאָב אֶל זִקְנֵי מְדִיָּן עֲתָה יִלְחָכוּ הַקְּהָל אֶת כָּל סְבִיבֹתֵינוּ כְּלַחֲךְ הַשׁוֹר אֶת יָרֵק הַשְּׂדֵה"**. דְּבִלְק רָצָה לְחַבֵּר אֶת הַחֲמוֹר שֶׁל בַּלְעָם לְשׁוֹר שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל, כְּדֵי לְכַלּוֹתָם חֵס וְשְׁלוֹם, וְכִשְׁהַקְּלוּת לֹא הִצְלִיחוּ אִמֵּר לוֹ בַּלְעָם לְחַבֵּר אֶת הַשׁוֹר לַחֲמוֹר דֶּרֶךְ הַזְּנוּת. וְכֵן **"בַּלְעָם בֶּן בְּעוֹר" ס"ת נַמ"ר** הַמְּסַמֵּל אֶת חֶבֶר הַשׁוֹר לַחֲמוֹר דֶּרֶךְ הַזְּנוּת כְּדִלְעִיל, וְכֵן הַכְּתוּב שֶׁנֶּאֱמַר עַל בַּלְעָם (במדבר כד, א) **"הַגְּבֹר שֶׁתָּם הָעֵינ" ס"ת נַמ"ר.**

מְצִינּוּ בְגָמ' (סנהדרין פב:) **"וַיַּעֲמֵד פִּינְחָס וַיַּפְלִל" וְכו', בְּקִשׁוֹ מְלֹאכֵי הַשָּׂרֵת לְדַחְפוֹ. אִמֵּר לָהֶם, [הַקְּב"ה] הִנִּיחוּ לוֹ קִנְיָא בֶּן קִנְיָא הוּא.** וּמְבֹאֵר רַש"י קִנְיָא מְשֻׁבֵּט לוֹי שֶׁקִּנְיָא בְּמַעֲשֵׂה דִינָה. רוֹאִים שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא קָשֶׁר בֵּין מַעֲשֵׂה פִנְחָס שֶׁהִרְג אֶת זְמַרֵי, לְמַעֲשֵׂה סְבוּ לוֹי שֶׁהִרְג אֶת שְׁכָם.

הַלְקוּטִים' לְהֶאֱרִיז"ל (שופטים סחב) וּמִיתְרוּ בְּאֵה רַחֲב הַזּוֹנָה, וּמִמְנָה חֶבֶר הַקִּינִי. רואים שְׂרַחֲב הַזּוֹנָה הִיְתָה נִכְדָּה שֶׁל יִתְרוֹ. וּמִצִּינוּ שְׂפָנְחָס הִיָּה נִכְדָּה שֶׁל יִתְרוֹ, כְּמוֹבָא בְּגַמ' (סוטה מג.) שְׂבָטִים מְבַזִּין אוֹתוֹ [אֵת פְּנַחֲס] רְאִיתֶם בֶּן פּוּטִי זֶה שְׂפָטָם אָבִי אִמּוֹ עֲגָלִים לְעִבּוּדָה זְרָה, יִהְרַג נָשִׂיא מִיִּשְׂרָאֵל.

וְכֵן רואים מִהֶאֱרִיז"ל קֶשֶׁר מִשְׂפַּחְתִּי בֵּין רַחֲב הַזּוֹנָה לְיַעַל אֵשֶׁת חֶבֶר הַקִּינִי שֶׁזָּנְתָה עִם סִסְרָא לְשֵׁם שְׁמִים, וְזָכְתָה שִׁיָּצָא מִמְנָה רַבִּי עֲקִיבָא. וּמִבְּאֵר לְדַבְרֵינוּ דְכָשֶׁם שְׂרַחֲב הַזּוֹנָה עֲזָבָה אֵת הַזְּנוּת וְהִתְקַשְּׂרָה עִם הַיְסוּד דְקִדְשָׁה דְרַךְ פְּנַחֲס, כֵּן יַעַל הוֹלִידָה דְרַךְ מַעֲשֵׂה זְנוּת לְשֵׁם שְׁמִים, אֵת רַבִּי עֲקִיבָא שֶׁתִּקַּן אֵת חֲבוּר הַשׁוֹר וְהַחֲמוֹר שֶׁל מְכִירַת יוֹסֵף, וְשֶׁל זְמַרִי, וְשֶׁל שְׂכָם בֶּן חֲמוֹר, כְּדַלְעִיל. וְיוֹצֵא שְׂפָנְחָס שֶׁדָּקַר אֵת זְמַרִי, הִתְחִיל אֵת תְּקוּנוֹ, בְּמָה שֶׁתִּקַּן אֵת רַחֲב הַזּוֹנָה, שֶׁהוֹלִידָה אֵת יַעַל, שֶׁהוֹלִידָה אֵת רַבִּי עֲקִיבָא שֶׁהוּא גְלוּל זְמַרִי. וְכֵן מוֹבָא בְּסִפְר 'גְלוּת יִשְׁמַעֲאֵל' מִהֶרָה"ג ר' מֵרְדְכִי נוֹיגְרֶשֶׁל שְׁלִיט"א שְׂרַחֲב הַזּוֹנָה, אוֹ יַעַל אֵשֶׁת חֶבֶר, הֵן אוֹתִיוֹת חֶרֶב. וּמִבְּאֵר לְדַבְרֵינוּ שֶׁיֵּשׁ כָּאֵן רְמִז עַל ה"חֶרֶב נוֹקְמַת נִקְמָה בְרִית" שֶׁהִיא

כְּתוּב (במדבר לא, א) "וַיִּדְבַר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: נִקְמָה נִקְמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵת הַמִּדְּבָרִים וְגו' וַיִּשְׁלַח אֶתֶם מֹשֶׁה אֶלְף לַמָּטָה לַצָּבָא אֶתֶם וְאֵת פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְגו'". וּמִבְּאֵר רַש"י "אֶתֶם וְאֵת פִּינְחָס", אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִי שֶׁהִתְחִיל בְּמַצּוּה שֶׁהִרְגָה אֵת כְּזָבִי בֵּת צוֹר יְגַמֵּר, דְּבָר אַחַר שֶׁהִלַּךְ לְנִקְמָה נִקְמַת יוֹסֵף אָבִי אִמּוֹ שֶׁנֶּאֱמַר "וְהַמִּדְּבָרִים מְכָרוּ אוֹתוֹ". נִרְאֶה דִשְׁנֵי הַפְּרוּשִׁים הֵם אַחַד, כִּינּוּן שְׂפָנְחָס הִרְגָה אֵת כְּזָבִי וְהַפְּרִיד שׁוֹר מִחֲמוֹר, הוּא רָאוּי לְתַקַּן אֵת מְכִירַת יוֹסֵף שֶׁשָׂם חֶבְרוֹ שׁוֹר לַחֲמוֹר. וְכֵן מִצִּינוּ שְׂפָנְחָס הִיָּה מִהֶמְרָגְלִים שֶׁשָׁלַח יְהוֹשֻׁעַ קֹדֶם שֶׁנִּכְנְסוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְהוּא נִצַּל עַל יְדֵי רַחֲב הַזּוֹנָה, שֶׁהִטְמִינָה אוֹתוֹ בְּבִגְדֵי הַפְּשִׁתָּן שֶׁל הַזְּנוּת שֶׁהָיוּ אֹצְלָה עַל הַגֵּג, [גַּג בְּגִימְטְרִיא שֵׁשׁ, וּמְרַמֵּז עַל פָּגַם הַיְסוּד הַשֵּׁיךְ לְמִסְפָּר שֵׁשׁ]. וּבְזָכוּת זֶה שֶׁהִיא הַצִּלָּה אוֹתוֹ הוּא נִתֵּן לָהּ "אוֹת אֲמַת", שֶׁהִיא הָאוֹת ו' הַמְסַמְּלֶת אֵת הַיְסוּד דְקִדְשָׁה, הִינּוּ הוּא קֶשֶׁר אוֹתָהּ לַיְסוּד דְקִדְשָׁה, וּבִטֵּל אֵת קְלַפַּת הַזְּנוּת מִמְנָה, עַד שֶׁזָּכְתָה לְהִנָּשֵׂא לְיְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן, כְּדַבְּאֲרֵנוּ בְּמֵאֵמַר 'חֲשַׁמֵּל תּוֹרָה'.

וְכֵן מִצִּינוּ קֶשֶׁר מִשְׂפַּחְתִּי בֵּין פְּנַחֲס לְרַחֲב הַזּוֹנָה דְמוֹבָא בְּסִפְר

מדתו של פנחס. וכן הסבא שלהם יתרו
 נקרא **חֶבֶר** כמובא ברש"י (שמות יח, א).
הַבְּאֵנוּ לעיל את ה'שער הגלגולים'
 להַאֲרִיז"ל (הקדמה לב) שפינחס
 היה גלגול יוסף. ומובא ברמ"ע מפאנו
 (גלגולי נשמות אות מ') שיהושע היה גלגול
 יוסף, ורחב היתה גלגול אשת פוטיפר,
 ונשאת לו לתקן את הפגם שפגמה
 בגלגול הקודם. ויוצא לפי זה שניצוץ
 נשמת יוסף שהיה מגלגל בפנחס
 התחיל לתקן את רחב שהיתה גלגול
 אשת פוטיפר, ועוד ניצוץ נשמת יוסף
 שהיה מגלגל ביהושע סיים את התקון.
 [וכן יוצא שיתרו הנקרא **פוטי**, הוליד
 את רחב שהיתה גלגול אשת **פוטיפר**].
מוֹבָא ברמ"ע מפאנו (גלגולי נשמות אות
 פ) ששכם בן חמור התגלגל
 בשורו של אביו של גדעון, שעשו ממנו
 עבודה זרה, וה' צנה לגדעון לשחט את
 השור לה', ובשחיטה זו שנגעשתה על
 ידי גדעון נכדו של יוסף נתקן שכם בן
 חמור. נראה דלכן בזכות זה זכה גדעון
 לנצח את מדון כמובא בשופטים פרק
 ו', דשכם בן חמור פגם בשור דקדשה,
 והתגלגל בשור, ובזה שנכדו של יוסף
 השור דקדשה בטל את הרע שבשור
 ושחטו לה', הוא הפריד את שכם בן
 חמור מהשור דקדשה ותקן את שכם בן
 חמור ואת השור דקדשה. ולכן בזכות

זה הוא זכה לנצחון על מדון, דמדון
 היא קלפת הזנות שמנסה לינק מהשור
 דקדשה, ובזכות שגדעון תקן שהקלפה
 לא תינק מהשור דקדשה, הוא נצח את
 מדון.

מְצִיָנוּ בגמ' (ברכות נח.) מעשה באדם
 אחד שבעל מצרית ור' שילא
 הלקה אותו, והלשין למלכות שר' שילא
 דן בלי רשות, ושלחו לקרא לר' שילא,
 ושאלו אותו מדוע הוא הלקה את אותו
 אדם, ואמר כיון שבעל חמורה, [שלפי
 חקי המלכות שם זה היה אסור], ושאלו
 את ר' שילא אם יש לו עדים ואמר
 שכן, ונעשה לו נס שבא אליהו להעיד
 וכו', עד שהמלכות נתנה לו רשות
 מיחדת לדון. וכשיצא פגש באתו אדם,
 ושאל אותו מדוע שקר כאלו הוא בעל
 חמורה, וענה לו שהמצרים הם
 חמורים, "בשר חמורים בשכם", ורצה
 שוב להלשין עליו, ור' שילא הרגו.
 ומובא ברמ"ע מפאנו (גלגולי נשמות אות י')
 שר' שילא הוא גלגול פנחס, ואותו
 אדם גלגול זמרי. ובספר 'גלגל החיים'
 מבאר שבשני הגלגולים פנחס עשה דין
 לעצמו, ולכן אליהו בא לעזרו, כי אליהו
 הוא פנחס. ומקשה שם מדוע הוא אמר
 שהוא בעל חמורה ולא אמר סתם
 בהמה. ומבאר לדברינו כיון שאותו
 אדם היה גלגול זמרי, שהיה גלגול שכם

הלך להר חורב כמו שכתוב (מ"א יט, ח) **"וַיֵּלֶךְ בְּכַח הָאֲכִילָה הַהִיא אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה עַד הַר הָאֱלֹהִים חֲרֵב"**. כדי לבקש ממשה ששוב יתן לו את מדרגת הברית שלום, ומשה אמר לו שאינו יכול לקבלה עכשיו ממנו, אלא ילך לילדי ישראל בזמן שהם נימולים, ומהם תתנוצץ אצלו שוב המדרגה הזאת. ולשון הזהר שם, **אֵלָּא זֵיל לִינוּקִיָּהוּ דִּישְׂרָאֵל וּמְאִינוּן תְּרוּחַ, וְאִינוּן יְהִי לָךְ, וְכֵן הוּא עֵבִיד**. ומבאר לדברינו פיון שכל ברית מילה מנתקת את השור מהחמור, שם המקום שפנחס יכול לקבל את מדרגת נתוק השור מהחמור, שהיא מדרגת הברית שלום.

העגל היה חציו שור וחציו חמור

וכו', וחמור טמא עשו אותו המצרים [הערב רב] בכח כשפיהם, וכן מצינו בזהר (תשא קצא.) שראשי הערב רב שעשו את העגל, היו יונור"ס ויומברו"ס בניו של בלעם הרשע, ובארנו לעיל שבלעם הרוכב על חמור הוא בבחינת חמור דקלפה. (ע' בתיקוני זהר קמב. ובהר תשא קצב: וע' במגלה עמוקות פ' משפטים שהעגל היה חציו שור וחציו חמור.) נראה דטס זה שהיה הגביע של יוסף

בן חמור שהיה בבחינת חמור, לכן הוא אמר עליו שבעל חמורה לרמז שהוא נדבק בקלפת החמור, וכן כשהוא שאל אותו מדוע שקר, הוא ענה שזאת אמת בגלל שהמצרים הם חמורים, הוא רמז לו שהוא נדבק בקלפת החמור.

מְצִינוּ בזהר (תשא קצ:.) ש'ה' אמר למשה להעביר לפנחס את מדת הברית שלום, בזכות מעשה הקנאות שלו כשדקר את זמרי, כמו שכתוב (במדבר כה, יב) **"לֹכֵן אָמַר הַנְּבִי נָתַן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם"**, ומשה בהסכמתו העביר את המדרגה הזאת שהיתה אצלו, לפנחס. וכשאלהו הנביא שהוא פנחס קטרג על ישראל, ה' לקח ממנו מדרגה זאת. לכן אליהו

מְצִינוּ ב'רש"י (שמות לב, ד) פיון שהשליכו הזהב באור מיכה היה שם, והיה בידו שם וטס שכתב בו משה עלה שור עלה שור, להעלות ארונו של יוסף מתוך נילוס, והשליכו לתוך הכור ויצא העגל. ומובא בלק"ת להאריז"ל (תשא ע' קסו) והנה העגל שעשו ערב רב היה צורת חמור ושור יחדיו כנזכר בזהר, השור יצא בכח אותו טס

מכירת יוסף, גרמה גם את חטא העגל שקנאו במשה רבנו, ושני החטאים הם מאותו שרש. וכן מצינו בירושלמי (שקלים ט:) שמצות מחצית השקל מתקנת את חטא העגל, ואת חטא מכירת יוסף, דיוסף נמכר בעשרים כסף שהתחלקו מחצית השקל לכל שבט, ורואים ששני החטאים פגמו באותה בחינה, ותקונם הוא על ידי מצות מחצית השקל, ומבאר לדברינו דמצינו בזהר חדש (תשא נד.) שמחצית השקל מזונגת יסוד ומלכות, וממילא היא מתקנת את הפרוד שעשו בין היסוד למלכות בשני חטאים אלו.

מצינו בזהר (תיקונים קמב.) ונפקת עגלא דיוקנא דשור וחמור, בההוא זמנא צנוחת רוח הקדש ואמרת, "ידע שור קנהו וחמור אבוס בעליו ישראל לא ידע עמי לא התבונן", ומצינו בגמ' (מכות כג.) שמלקים את החיבים בל"ט מלקות ברצועות של שור וחמור יחד, כמו שכתוב (ישעי' א, ג) "ידע שור קנהו וחמור אבוס בעליו, ישראל לא ידע עמי לא התבונן". נראה דיש פאן רמז בינו שכל חטא פוגם בחבור יסוד ומלכות כדבארנו במאמר 'חשמל חטא', לכן היו מלקים ברצועות של שור וחמור לרמז שהוא פוגם בחבור יסוד

בבחינת יסוד כדלעיל, והיה בו כח להוציא את היסוד דקדשה של יוסף, מתוך היסוד דקלפה של מצרים שהוא הנילוס, ולהפריד את בחינת החמור של מצרים מבחינת השור של יוסף הצדיק, היה בו כח לעשות ההפך גם כן, היינו לקחת כח מהיסוד דקדשה שהוא בחינת שור, וליצר יסוד דקלפה חדש כצורת עגל. וכאן שוב הגביע של יוסף מחבר את השור לחמור דרך הכח של אהרן שבא משבט לוי. וכן מצינו ברש"י על הכתוב (שמות לב, ו) **"ויקמו לצחק"** שבחטא העגל פגמו ביסוד.

וכן מצינו במדרש (תנחומא תשא כ) שה' דבר עם משה קשות לאחר חטא העגל באותה בחינה שנאמרה על יוסף (בראשית מב, ל) "דבר האיש אדני הארץ אתנו קשות". ובארנו לעיל שיוסף הוכיח את האחים על חבור השור לחמור במכירת יוסף. והבאנו מהגמ' (מכות יא.) שהלשון קשה היא לשון של עזות המסמלת חבור שור לחמור. וכן על מכירת יוסף כתוב (בראשית מט, ז) **"ועברתם פי קשתה"**. וכפי שבארנו במאמר 'סוד החצי' שקשי מרמז על קשוי היסוד, ועל הקשת המסמלת את היסוד.

וכן מובא ב'פלי יקר' (ויקרא ט, ג) שקנאת האחים ביוסף שגרמה את

שׁוֹר חֲמוֹר, שְׁהוּא מְבִיא וּמְזוּג שׁוֹר וְחֲמוֹר יַחְדָּו. וְקָשִׁים גְּרִים כַּסְפַּחַת גַּם כֵּן מִטַּעַם זֶה, שְׁהֵם צָרַעַת שְׂבָאִים מִבְּ סִטְרֵי שׁוֹר וְחֲמוֹר, שְׁהֵם בְּגִימְטְרִיא צָרַעַת. נִרְאָה לְבָאֵר כִּיּוֹן שְׁהַעֲבָדִים וְהַגְּרִים קוֹדֵם שְׁהַתְגִּירוּ וְהַשְׁתַּחֲרָרוּ הֵיוּ בְּבַחֲיַנַּת חֲמוֹר דְּקַלְפָּה, כַּמּוּבָא בְּרִשׁ"י (דברים כג, יח) אוֹנְקְלוֹס תַּרְגָּם לֹא תֵהָא אֲתָתָא מִבְּנַת יִשְׂרָאֵל לְגַבְרַ עֲבָדָא שְׁהָרִי הוּקְשׁוּ לְחֲמוֹר שְׁנַאָמַר "שְׂבֹאוּ לָכֶם פִּה עִם הַחֲמוֹר" עִם הַדּוּמָה לְחֲמוֹר. וְלֵאחֵר שְׁהַתְגִּירוּ וְהַשְׁתַּחֲרָרוּ קִבְּלוּ כַּח מֵהַשׁוֹר דְּקַדְשָׁה, יֵשׁ כָּאֵן בְּחִינָה שֶׁל חֲבוּר שׁוֹר וְחֲמוֹר, בְּגַלְל אַחֲזִיזַת הַחִיצוֹנִים שְׁעֵדִין יוֹנְקִים מֵהֶם, וּמְקַבְּלִים כַּח שֶׁל שׁוֹר וְחֲמוֹר יַחְדָּו.

וּמִלְכוּת דְּקַדְשָׁה בְּסוּד שׁוֹר וְחֲמוֹר, כְּמוֹ בְּחֻטָּא הַעֲגָל שְׁפָגְמוּ בְּבַחֲינָה זֹו. לְכֵן הַפְּסוּק "יַדַּע שׁוֹר קִנְהוּ" מְרַמֵּז עַל שְׁנֵי הַמְּקוֹמוֹת. וְכֵן מְצִינוּ בַּמִּשְׁנָה (מכות כב:) שְׁהֵיוּ מַלְקִים בְּד' רְצוּעוֹת שֶׁל שׁוֹר, [אַחַד כְּפּוֹל אַרְבַּע], וּב' רְצוּעוֹת שֶׁל חֲמוֹר, יַחַד שֵׁשׁ רְצוּעוֹת, וּמְסַפֵּר שֵׁשׁ מְסַמֵּל אֶת הַיְסוּד. וְכֵן מוּבָא בְּשַׁעַר הַמְּצוּוֹת' לְהַאֲרִיז'ל (תצא ע' קמג) שְׁמִלְכוּת מְטֵהֲרוֹת אֶת עַמּוּד הָאֲמִצַּע שְׁהַחֲסָדִים יוֹכְלוּ לְהַתְפַּשֵּׁט בְּז"א וְלַרְדֵּת לְמִלְכוּת. וְכֵן בְּאַרְנוּ בַּמְּאֵמֵר 'חֲשַׁמֵּל עֵינַי' שְׁהֵיוּ קוֹשְׁרֵי אֶת הַלוּקָה עַל הָעַמּוּד, לְרַמֵּז שְׁהַחֻטָּא פּוֹגֵם בְּעַמּוּד הָאֲמִצַּע.

מוּבָא בְּסִפְר 'מְגִלָּה עֲמָקוֹת' (אוֹפֵן עא) הַמְּשַׁחֲרֵר עֲבָדוֹ עוֹבֵר בַּעֲשָׂה שֶׁל "לְעֵלֶם בָּהֶם תַּעֲבֹדוּ", לְכֵן נִקְרָא עֲבֹד מְשׁוּחָר'ר, בְּהִיפֵךְ אֲתוֹנוֹ

מצות בכור ותפלין קדוש השור והחמור

יוֹסֵף (דברים לג, יז) "בְּכוֹר שׁוֹרוֹ", וְהַטַּעַם נִרְאָה לְבָאֵר דְּשׁוֹר מְרַמֵּז עַל כַּח הַיְסוּד כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (משלי יד, ד) "וְרֹב תְּבוּאוֹת בְּכַח שׁוֹר", וּבְאַרְנוּ בַּמְּאֵמֵר 'חֲשַׁמֵּל שׁוֹפֵר' שְׁבְכוֹר מְסַמֵּל אֶת כַּח הַיְסוּד כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (בראשית מט, ג) "בְּכָרִי אֲתָה כַּחֵי וְרֵאשִׁית אוֹנִי". וְלְכֵן הַכְּתוּב מְמַשִּׁיךְ (שמות יג, יד) "וְהָיָה כִּי יִשְׁאַלְךָ בֶּנְךָ מָחָר לֵאמֹר מַה זֹאת וְאָמַרְתָּ

נִרְאָה דְּלִכְּוֹן ה' צִוָּה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בִּיצִיאַת מִצְרַיִם (שמות יג, ב) "קַדְשׁ לִי כָל בְּכוֹר פֶּטֶר כָּל רֶחֶם בְּבִנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו', וְכָל פֶּטֶר חֲמוֹר תִּפְדָּה בָשָׂה וְגו'", דְּקַדוּשׁ הַבְּכוֹרִים וְהַחֲמוּרִים הֵיךְ קַדוּשׁ בְּחִינַת הַשׁוֹר וְהַחֲמוֹר אֲצֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, לְאַחֵר שְׁזָכוּ לְהַפְרִיד אֶת הַשׁוֹר וְהַחֲמוֹר דְּקַלְפָּה, דְּבְכוֹר הוּא בְּסוּד שׁוֹר, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב עַל

מקנים מצות בכורים ובכורה הוא מערב שור בחמור.

וכן רואים לאחר חטא העגל כששוב חברו את השור לחמור, כתוב (במדבר ג, מה) **"קח את הלויים תחת כל בכור בבני ישראל ואת בהמת הלויים תחת בהמתם"** ואומר רש"י **שה אחד של בן לוי פדה כמה פטרי חמורים של ישראל**, דהלויים שלא חטאו בעגל נצטוו לקדש את בחינת השור והחמור במקום הבכורים שקלקלו את בחינת השור והחמור שלהם, וכאן שוב שבט לוי שיש להם הכח להפריד בין שור לחמור, עשו את התקון.

וכן מובא ב'אליהו רבה' (א"ח לב) שתפלין מתקנים את חטא העגל, לכן צריך לעשותם לכתחילה מעור של עגל, ומבאר לדברינו לעיל שתפלין מקדשים את בחינת השור. וכן מובא ב'פתחי שערים' (פתח נב) **התפילין הם בסוד העטרות שבני ישראל קבלו בהר סיני וכו', לולי חטא העגל הייתה הארת התפילין קבועה בהם לעולם, והיה אז חירות מפלאך המות ומשעבוד מלכיות, מבין שחטאו בעגל, נסתלקו אותם העטרות.**

אליו בחזק יד הוציאנו ה' ממצרים וגו'", בגלל שה' הוציא אותנו ממצרים, והפה את בכוריהם והפריד את השור והחמור דקלפה, אנחנו מצוים לקדש את השור והחמור שלנו דרך מצוות הבכורה.

וכן מזכרת בפרשת מצות בכור ביציאת מצרים גם מצות תפלין, וכידוע שפרשיות בכור הן הפרשיות ששמים בתפלין, ומבאר לדברינו דמצות תפלין עושים מבהמה טהורה, והיא גם מקדשת את בחינת שור כמו בכורה, דכל הבהמות הן בחינת שור כפי שמובא בלק"ת להאריז"ל (פ' ויקרא ע' קפ), ששרש כל הבהמות הוא מפני שור שבמרכבה. וכן מצינו בזהר (תיקונים יב). שרצועות התפלין קושרות את הקרנים של שור המועד של הסטרא אחרא. וכן בארנו במאמר 'חשמל יציאת' שמצות תפלין מביאה את שפע הפרנסה, וזאת בחינת השור, כמו שכתוב (משלי יד, ד) **"ורב תבואות בכח שור"**.

וכן מובא ב'ספר החנוך' (מצוה יח' וצא) שמצות בכורים היא בבחינת בכור. ומצינו במשנה (בכורים ג, ג) **השור הולך לפנייהם וקרניו מצפות זהב, ורואים שקימו מצות בכורים עם שור. וכן מצינו בזהר (תיקונים ל). שמי שאינו**

כתוב (שמות יג, יג) "ואם לא תפדה וערפתו", וברש"י עורפו בקופיץ מאחוריו והורגו, ומצינו במשנה (בכורות יג.) מצות הפדיה קודמת למצות עריפה, ועין ברמב"ם ובראב"ד (הל' ביכורים יב) שנהלקו אם עריפה היא מצוה של בדיעבד, או שזאת עברה. נראה דזה מלשון פרעה, ערפה אותיות פרעה, לסמל שדין חמור זה שבעליו אינו מוכן לקדשו באפן דלכתחלה, כדין חמורי פרעה עריפה.

מצינו בגמ' (בכורות ה:) שצריך לפדות את בכור החמור היות שהחמורים סיעו לישראל ביציאת מצרים, שאין לך כל אחד ואחד מישראל שלא היו עמו תשעים חמורים טעונים מכספה וזהבה של מצרים, נראה לבאר הגמ' על פי דברינו, כיון שחמור מסמל חבור יסוד ומלכות דקלפה, לקחו בני ישראל כל אחד תשעים חמורים שיחד עם היהודי הם כמנן שמות הוי"ה אדני, המסמלים זווג יסוד ומלכות דקדשה, ובהם עשו תקון לחמור לקשרו לקדשה בבחינה שהוא שיך אליה.

כתוב (שמות יג, יג) "ואם לא תפדה וערפתו", וברש"י עורפו בקופיץ מאחוריו והורגו, ומצינו במשנה (בכורות יג.) מצות הפדיה קודמת למצות עריפה, ועין ברמב"ם ובראב"ד (הל' ביכורים יב) שנהלקו אם עריפה היא מצוה של בדיעבד, או שזאת עברה. נראה דזה מלשון פרעה, ערפה אותיות פרעה, לסמל שדין חמור זה שבעליו אינו מוכן לקדשו באפן דלכתחלה, כדין חמורי פרעה עריפה.

מצינו בגמ' (בכורות ה:) שצריך לפדות את בכור החמור היות שהחמורים סיעו לישראל ביציאת מצרים, שאין לך כל אחד ואחד מישראל שלא היו עמו תשעים חמורים טעונים מכספה וזהבה של מצרים, נראה לבאר הגמ' על פי דברינו, כיון שחמור מסמל חבור יסוד ומלכות דקלפה, לקחו בני ישראל כל אחד תשעים חמורים שיחד עם היהודי הם כמנן שמות הוי"ה אדני, המסמלים זווג יסוד ומלכות דקדשה, ובהם עשו תקון לחמור לקשרו לקדשה בבחינה שהוא שיך אליה.

מצינו במדרש (במדב"ר ד, י) "ולקחת חמשת שקלים" אמר

כתוב (שמות ד, כב) "ואמרת אל פרעה כה אמר ה' בני בכרי ישראל: ואמר אליך שלח את בני ויעבדני ותמאן לשלחו הנה אנכי הרג את בנך בכרך", נראה דלכן ה' אמר למשה כבר בפעם הראשונה כשהלך לפרעה, לומר לו "בני בכרי ישראל וגו'", לרמז לפרעה שהבכור שור של ישראל שיך לה, והוא צריך לשחרר אותם, ואם לא יסכים, ה' יכה את הבכור של מצרים, לרמז על הכאת השור שלהם שיונק מהשור דקדשה.

וכן פטר כל רחם ר"ת פ"ך, דסבת
 עבודת הפרך היתה משום שפרעה רצה
 וניקה מהפטר כל רחם של בני ישראל,
 ובזכות שה' הוציא את בני ישראל
 מעבודת הפרך, הם מצוים במצות
 קדוש הבכורה (שם יג, ב) **"קדש לי כל
 בכור פטר כל רחם"**.

כתוב (שמות ד, כב) **"ואמרת אל פרעה
 כה אמר ה' בני בכרי
 ישראל"** ומבאר רש"י **"בני בכרי",
 פאן חתם הקדוש ברוך הוא על
 מכירת הבכורה שלקח יעקב מעשו.
 לכאורה צריך להבין מה שיך לומר שרק
 במכת בכורות חתם הקדוש ברוך הוא
 על מכירת הבכורה של עשו ליעקב.
 הרי בנדאי הסכים הקדוש ברוך הוא על
 המכירה מיד כשנעשתה. ונראה לבאר
 על פי דברינו דבארנו במאמר 'חשמל
 ציצית' את הלשון חתם וחתימה
 שמשמלת השפעה. דחתימת המלך היא
 השפעת המלך. וכן נראה דנדאי הסכים
 ה' על מכירת הבכורה מיד, אבל
 החתימה פאן חתם הקדוש ברוך
 הוא על מכירת הבכורה, התחילה**

במכת בכורות, דבמכת בכורות
 התחילה השפעת מכירת הבכורה מעשו
 ליעקב, דבמכה זו זכו ישראל לדרגת
 קדוש הבכורה, וזו היתה מטרת יעקב
 כשקנה הבכורה מעשו.

וכן מצונו בזהר (וישב קפה:) שיעקב
 נענש בענש של מכירת יוסף מפני
 שהוא גנב את הבכורות מעשו ורמה את
 אביו, ומבארים שם כמה ענינים שהיו
 מדה כנגד מדה. וכמבאר בדברינו
 ב'מאמרי הבכורה' שיעקב זכה בבכרה
 בגלל שהיתה לו הבכרה. וכפי שהבאנו
 שם מהזהר **שבכרתי נהפכה לברכתי,**
 ושני הדברים הם דבר אחד, ומזה
 השתלשלה מכירת יוסף שיעקב יזכה
 בקדוש הבכורה באמת, ולכן הוא נענש
 במכירת יוסף על מה שרמה את אביו,
 דבמכירת יוסף הוא השלים את קנין
 הבכרה והבכרה שבאה ממנה, לכן הוא
 היה צריך תקון על החלקים שהיה בהם
 חטא לפי ערך. וכן בארנו ב'מאמרי
 הבכורה' שיצחק ברח את יעקב באותו
 תאריך שיעקב קנה את הבכורה מעשו,
 ובאותו תאריך של מכת בכורות.

ניתן להשיג את החוברת ללא תשלום:

בירושלים משפחת פיש רחוב גבעת שאול 30

משפחת פיש רחוב גבעת משה 12 טל: 025373351

בבני ברק משפחת פיש רחוב קוטלר 21 טל: 036188995

המעוניינים לקבל את החוברת או את העלונים שיוצאים
מזמן לזמן בדואר אלקטרוני, ישלחו הודעה לכתובת

המייל: fish@neto.net.il

כל הזכויות שמורות

הארות על החוברת נא לשלוח רק בכתב לפי הכתובת:

יקותיאל פיש

רחוב גבעת שאול 30 ירושלים.

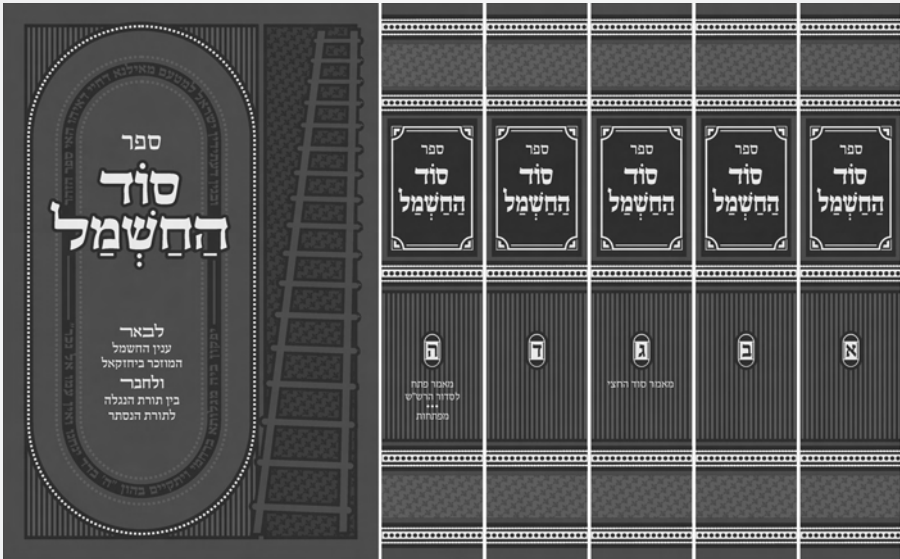
פקס: 073-7254480

סדר ועימוד – "חמד" מ. מן 02-6516515

בעזרת השם יתברך

בסייעתא דשמיא עומדת לצאת לאור
לקראת חודש שבט תשע"א
המהדורה החדשה של ספר
'סוד התשמל'

ה' חלקים

קרוב לארבעת אלפים עמודים ברוב פאר והדר.

הספר מנוקד וההדפסה מאירת עינים.

מאמר 'פתח לסדור הרש"ש' מורחב עם ציורים וביאורים חדשים.

מאמר 'סוד החצי' מועשר בהרבה הוספות חדשות.

מאמרים חדשים שטרם ראו אור.

מפתחות מיוחדים לאלפי ראשי תיבות וסופי תיבות בתנ"ך לפי סדר הפרשיות.

לפרטים על נקודת המכירה הקרובה אליכם, ולהזמנות מראש, חייגו 0573109982
הספר ימכר במחיר עלות הדפסה בלבד בסביבות 100 שקל לסט.
ניתן לשלם בצ'קים עד 3 חודשים